

vergadering **C280**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 24 mei 2022

(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie.)

Vlaams
Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aanpak van rioleringsherstelkosten op basis van de rioolinventaris – 2676 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de versterking van de bestaande hoogspanningslijn Massenhoven-Kinrooi – 2743 (2021-2022)	5
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over regelgevende initiatieven in verband met drainage – 2776 (2021-2022)	8
VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de tragere toename van de waterzuiveringsgraad in Vlaanderen – 2785 (2021-2022)	10
VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de strengere normen voor persistente organische verontreinigende stoffen – 2859 (2021-2022)	12
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de verhardingsgraad van Vlaanderen – 2905 (2021-2022)	14
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Antwerpse goudraffinaderij Value Trading – 2937 (2021-2022)	18
VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over uitzonderingen op de passende beoordeling in het tijdelijke stikstofkader – 2942 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de passende beoordeling van een vergunningsaanvraag – 2947 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Klaas Sloomans aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vraag van milieuorganisatie Natuurpunt om haar schaapsstal te regulariseren – 3025 (2021-2022)	20
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het bermbeheerbeleid in Vlaanderen – 2943 (2021-2022)	28
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over thuis-slachten – 2944 (2021-2022)	31

VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aanpak van rioleringsherstelkosten op basis van de rioolinventaris – 2676 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, ik stel deze vraag om uitleg naar aanleiding van een publicatie waaraan u hebt deelgenomen. Sinds 2017 contacteert de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) de verschillende rioolbeheerders en gemeenten systematisch met de vraag om aan te sluiten bij de AWIS-rioolinventaris (AfvalWaterInformatieSysteem). Uit het antwoord op een schriftelijke vraag van collega Perdaens bleek dat op voormelde datum niet minder dan 22 Vlaamse gemeenten niet in orde waren met hun rioolinventaris. Intussen berichtte Belga op 25 april dat dit aantal is gedaald tot nog slechts tien Vlaamse gemeenten. Deze inventaris is voor elke Vlaamse gemeente echter een vereiste om in de toekomst nog recht te hebben op subsidies voor de aanleg en het onderhoud van hun gemeentelijke riolering.

Bovendien zijn de eisen, met inbegrip van de daaruit voortvloeiende financiële implicaties, die de Vlaamse minister van Omgeving aan de Vlaamse gemeenten op het vlak van hun gemeentelijke riolering stelt, niet min. Zo moeten alle Vlaamse gemeenten tegen eind 2022 de risicopunten van hun rioleringsstelsel volledig in kaart hebben gebracht, met inbegrip van een rioolinspectieplan. Dit rioolinspectieplan dient vervolgens tussen 2023 en 2027 ook effectief nauwgezet te worden uitgevoerd door elk lokaal bestuur.

Het uitvoeren van een dergelijk rioolinspectieplan wordt voor een gemiddelde Vlaamse gemeente door Belga op maar liefst 160.000 euro geraamd. Het hoeft dan ook geen verder betoog dat dit voor een aantal Vlaamse gemeenten een zeer zware budgettaire impact zal hebben op hun gemeentelijke begroting.

Minister, kunt u verduidelijken welke Vlaamse gemeenten tot op heden nog steeds niet zijn aangesloten bij de AWIS-rioolinventaris en welke concrete knelpunten de aansluitingen van deze gemeenten in de weg staan?

Zult u in samenspraak met uw collega's in de Vlaamse Regering ten behoeve van onze Vlaamse steden en gemeenten al dan niet in een financiële tussenkomst voorzien voor het opstellen en het uitvoeren van de opgelegde rioolinspectieplannen? Zo neen, waarom niet? Zo ja, op welke wijze en in welke mate zal in dergelijke tussenkomst worden voorzien?

Een tiental jaren geleden lieten een aantal Vlaamse lokale besturen zich verleiden tot een 'sale and lease back'-systeem waarbij ze hun gemeentelijke riolering aan investeerders verkochten om deze daarna van hen terug te leasen. Welke Vlaamse gemeenten beheren op dit ogenblik hun gemeentelijke riolering nog op deze manier? Wie is bij dergelijke operaties verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van het door de Vlaamse minister van Omgeving geëiste rioolinspectieplan? Aan welke partij komen bij dergelijke operaties de Vlaamse subsidies voor aanleg, onderhoud en vervanging van de riolering toe?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Pieters, een aansluiting op de rioolinventaris vereist twee zaken: ten eerste moet de overeenkomst voor aansluiting tussen de VMM en de rioolbeheerder in orde zijn en ten tweede moeten de gegevens ook effectief worden opgeladen.

De overgrote meerderheid van de driehonderd Vlaamse gemeenten heeft beide elementen uitgevoerd. In slechts dertien gemeenten was de aansluiting nog niet of nog niet geheel in orde. In drie gemeenten is er nog geen overeenkomst, met name in Ledegem, Dentergem en Jabbeke. In vier gemeenten is de overeenkomst in opmaak, met name in Aalter, Nijlen, Ronse en Heuvelland. In zes gemeenten is er reeds een overeenkomst, maar moeten de data nog worden opgeladen. Het gaat over Brugge, Bredene, Lievegem, Haaltert, Poperinge en Mesen.

In sommige gemeenten zoekt men nog naar de juiste manier van aanpak of hebben ze de werklust een beetje onderschat. Ook voor fusiegemeenten die er in het verleden voor kozen om via verschillende rioolbeheerders te werken, zijn er uitdagingen om alles op elkaar af te stemmen.

Voor de opmaak van het inspectieplan en het uitvoeren van de inspecties is er vanuit het Vlaamse Gewest geen financiële tussenkomst voorzien.

De gemeentelijke rioolbeheerders beschikken over middelen uit de gemeentelijke saneringsbijdrage via de integrale waterfactuur. Die middelen zijn bedoeld om een goed beheer uit te werken en het inventariseren van het rioelstelsel maakt daar ook deel van uit. Een goed beheer van het stelsel is natuurlijk een voordeel omdat het leidt tot het beperken van de onderhoudskosten en kosten bij calamiteiten.

Ik kom tot uw laatste vraag, over een 'sale and lease back'-operatie. In 2004 stapten de gemeenten Sint-Niklaas, Dendermonde en Hamme in een 'sale and lease back'-operatie voor hun rioleringsstelsel. Ondertussen zijn deze contracten vroegtijdig stopgezet. Geen enkele van deze drie gemeenten werkt nog op deze manier.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is een goede zaak dat niemand meer in dat 'sale and lease back'-systeem zit. Maar bij de gemeenten die u opsomt, zijn er verschillende kleinere gemeenten. Versta mij niet verkeerd: dat inspectieplan is wel degelijk goed en ook nodig om in de toekomst zeker te zijn van een degelijke riolering. Alleen zijn er ook vrij kleine gemeenten bij. U geeft aan dat de gemeenten via de intercommunales of via de rioolbeheerder wel kleine budgetten hebben. Maar kleine gemeentes hebben ook kleine budgetten of kleine voorzelen. Ik weet niet of die urgentie van die 160.000 euro er bij die gemeenten wel is.

Ik begrijp ook dat er nog veel administratie in orde moet worden gebracht, dat de gegevens nog moeten worden opgeladen enzovoort. Verwacht u dat dat nog deze maand of voor het zomerverlof in orde kan komen? Of is er nog meer regenval of gebruik van de rioleringen nodig om volledig in orde te zijn met die stelsels?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Dank u wel, collega. Ik ben blij dat mijn reeks schriftelijke vragen meer dan alleen mezelf inspireerde en u tot deze vraag om uitleg bracht.

Minister, ik heb u veelvuldig lastiggevallen in de opvolging van de aansluiting van die steden en gemeenten bij dat inventarissysteem. Maar dat was natuurlijk geen doel op zich, het was maar een stap in het hele proces. Aangezien we het einde van deze stap naderen – het gros van de gemeenten is aangesloten – vraag ik mij af, minister, wat de volgende stap is en hoe u die tijdlijn ziet?

Alvast dank voor uw antwoord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, ik zou graag zelf nog een extra vraag willen stellen. Het is inderdaad belangrijk dat gemeentebesturen, lokale besturen heel goed weten wat de risicopunten van hun rioleringsstelsel zijn en dat ze een

heel duidelijk zicht hebben op waar de eventuele gevaren en risico's liggen. Het is heel belangrijk om daarop te blijven inzetten. Aansluitend op de vragen van de collega's wil ik u graag vragen welke de innovaties zijn waarvan u weet hebt? Op dat vlak zijn er immers nog heel wat innovatiemogelijkheden om daar een goed zicht op te krijgen. Zijn er eventueel samenwerkingen die we kunnen stimuleren met de lokale besturen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Pieters, op dit moment zijn er geen signalen dat die gemeenten dat niet zouden kunnen rondkrijgen. Ze mogen ons of de administratie natuurlijk altijd contacteren.

Wat het financiële aspect betreft, is die 160.000 euro een gemiddelde.

De tijdslijn werd bepaald door de Vlaamse Regering: eind 2022 moet de rioolinventaris volledig zijn en moeten de risicokaart en het inspectieplan tot 2027 beschikbaar zijn. Tussen 2023 en eind 2025 moet 50 procent van het inspectieplan worden uitgevoerd met de focus op de meest kritische rioleringen. Eind 2027 moet het volledige inspectieplan zijn uitgevoerd, inclusief het maatregelenprogramma.

Vanuit Vlaanderen kan ik helaas niet in de plaats treden van lokale besturen. Er is namelijk zoiets als lokale autonomie.

Ik stond zelf versteld van de innovatietechnieken. Die wereld is er gigantisch op vooruitgegaan. Nog niet zolang geleden ben ik naar een project gaan kijken waar ze door middel van camera's en elektronica een soort robot helemaal naar beneden laten zakken. Die robot kan meters naar beneden gaan om te zien waar de problemen zich situeren. Qua camera's en elektronica zijn we in Vlaanderen heel vergevorderd. Heel wat Vlaamse bedrijven stellen hun dienstverlening daar ook voor ter beschikking.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, het is goed dat het allemaal in orde komt. Maar ik wil er toch nog de nadruk op leggen dat we niet alleen aandacht moeten hebben voor de verbetering, het nazicht en de inspectie van de riolering, maar ook voor de aanleg van een dubbele riolering. U hebt aangegeven dat u het waterbeleid belangrijk vindt. Ook het opvangen en afvoeren van het regenwater moet in de gaten worden gehouden. Er worden nog steeds investeringen gedaan met één rioleringsbuis, terwijl het er twee zouden moeten zijn, ook gezien de kosten. Daarom wil ik uw aandacht vragen voor dit systeem van regenwaterafvoer.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de versterking van de bestaande hoogspanningslijn Massenhoven-Kinrooi – 2743 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Om aan de groeiende vraag naar elektriciteit te kunnen blijven voldoen, staat hoogspanningsnetbeheerder Elia voor de opdracht om in Vlaanderen honderden kilometers hoogspanningslijnen extra te bouwen of te versterken. In die optiek werd een zestal jaren geleden de hoogspanningslijn tussen het grondstation Van Eyck in Kinrooi en Langerlo in Genk reeds verdubbeld. Die verdubbeling was nodig in het kader van de aansluiting met de RWE-Clauscentrale in

Nederland, waarbij er voortaan ook een rechtstreekse lijn naar de grote windmolens van Oberzier en Rommerskirchen in Duitsland, net over de Duitse grens, is ontstaan. Ook de kortere hoogspanningslijn van Zutendaal naar André Dumont in Genk, die over dichtbevolkt gebied loopt, werd intussen reeds verdubbeld.

Nu zijn er echter ook Eliaplannen om het 92 kilometer lange bestaande bovengrondse hoogspanningstraject tussen Massenhoven en Kinrooi zeer aanzienlijk te verzwaren. Daardoor zullen gezinnen die in de buurt van de hoogspanningslijn wonen, dagelijks aan een veel grotere hoeveelheid elektromagnetische straling worden blootgesteld. Bovendien zullen de effecten zich bij een verzwaring van deze hoogspanningslijn ook veel verder uitstrekken rond de voormelde hoogspanningscorridor. Er heerst bij een deel van de bevolking dan ook ongerustheid over de impact van dergelijke verzwaringen. Intussen is in die optiek ook Elia vragende partij voor het uitvaardigen van bindende Vlaamse wetgeving inzake elektromagnetische velden rond hoogspanningslijnen. Men pleit ervoor om af te bakenen waar nog bewoning mogelijk is in de buurt van hoogspanningslijnen, alsook voor een permanente monitoring van de stralingswaarden in de buurt. Bovendien is een strikte en afdoende handhaving van deze uit te vaardigen wetgeving absoluut noodzakelijk.

Minister, daarom heb ik de volgende vragen. Zult u initiatieven nemen om bindende Vlaamse wetgeving uit te vaardigen inzake de aanleg en exploitatie van hoogspanningslijnen die de veiligheid en gezondheid van omwonenden in afdoende mate zal verzekeren? Zo ja, hoe zult u dat concreet invullen? Hebt u hieromtrent reeds overleg met Elia gepleegd? Plant u overige maatregelen om de ongerustheid met betrekking tot de verhoogde elektromagnetische straling weg te nemen voor Vlaamse gezinnen die in de onmiddellijke buurt van de hoogspanningslijn Massenhoven-Kinrooi en andere zware lijnen wonen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Tijdens de aanleg van een nieuwe hoogspanningslijn neemt Elia steeds maatregelen om de veiligheid van omwonenden te garanderen. Het gaat bijvoorbeeld om het plaatsen van portieken over wegen wanneer er nieuwe geleiders worden geplaatst en het veilig inrichten van werven. De exploitatie legt ook een aantal beperkingen op in de onmiddellijke omgeving om de werking van de hoogspanningslijn in alle veiligheid te garanderen, conform het Algemeen Reglement op de Elektrische Installaties (AREI). Die beperkingen gaan over afstandsregels tussen gebouwen, constructies en geleiders.

Het huidige beleidskader, dat is gebaseerd op de mededeling aan de leden van de Vlaamse Regering over hoogspanningslijnen van 2012, beveelt aan om bij het bouwen of aanpassen van hoogspanningslijnen zo veel mogelijk te vermijden dat er situaties ontstaan waarbij er langdurige blootstelling is aan meer dan 0,4 microtesla, dit vanuit een algemeen voorzorgsprincipe. Ik denk dat het goed is dat we op dit moment een traject hebben lopen om het kader voor magnetische velden verder te ontwikkelen, ook rekening houdend met acute en chronische blootstelling aan magnetische velden van hoogspanningslijnen. Ook in het eindrapport van de intendant, dat jullie waarschijnlijk hebben gelezen, zijn hierover aanbevelingen geformuleerd. Het kader wordt gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek, expertadviezen en internationale richtlijnen aangaande magnetische velden en wordt op dit moment ontwikkeld door het Departement Omgeving, in samenwerking met het agentschap Zorg en Gezondheid. Daarnaast is er momenteel ook een onderzoeksopdracht bezig met betrekking tot het meten van magnetische velden met elektronische sensoren. De volgende stap is dan om met die sensoren de effectieve blootstelling aan magnetische velden dynamisch op te volgen. Die informatie kan dan toepasselijk ter beschikking worden gesteld aan omwonenden, via de website van het departement. Ook dit kwam in de aanbevelingen van de intendant als noodzaak naar boven.

Wij spreken natuurlijk met alle actoren in functie van de mogelijke impact van magnetische velden en de technische aspecten, in alle dossiers van hoogspanningslijnen in het algemeen, en natuurlijk ook wat Ventilus betreft.

Bij de aanpassing van de hoogspanningslijn Massenhoven-Kinrooi worden de geleiders vervangen, waarbij de masten opnieuw worden gebruikt. Om de zone waar meer dan 0,4 microtesla kan voorkomen zo beperkt mogelijk te houden, worden de geleiders hier in transpositie geplaatst. Bij transpositie worden de geleiders zodanig geschikt dat de magnetische velden elkaar tegenwerken. Dat zorgt bij dit traject voor een kleinere zone waar meer dan 0,4 microtesla kan voorkomen. Daardoor zullen er na de aanpassing minder mensen langdurig worden blootgesteld aan die 0,4 microtesla.

Het Departement Omgeving beschikt over een rekenmodel om berekeningen uit te voeren inzake de grootte van de magnetische velden naar aanleiding van vragen van omwonenden. Op vraag van bezorgde omwonenden kan dit worden berekend, en wordt het resultaat van de berekening ook bezorgd. Naast die technische maatregelen worden ook andere maatregelen genomen om tegemoet te komen aan de vragen van omwonenden. Elia neemt bijvoorbeeld communicatie-initiatieven om omwonenden te informeren over de werken aan de hoogspanningslijn. Er is ook een website, zegt Elia, waarop het meer informatie over de werken aan de lijn meegeeft.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, dank u voor uw antwoorden. U geeft aan dat dit bij zo'n verdubbeling in transpositie wordt geplaatst. Dat geeft inderdaad wel een kleine verbetering, maar Elia is toch vragende partij om dat decretaal in orde te brengen, dus niet via een aanbeveling. Als minister bevoegd voor ruimtelijke ordening weet u natuurlijk dat Vlaanderen een dichtbebouwde omgeving is. Er zijn heel wat van die hoogspanningslijnen die over huizen, over wijken gaan. Als daar een lage spanning op zit, valt dat nog wel enigszins mee, maar een zware belasting van die lijnen geeft toch wel wat problemen. U verwees terecht naar het voorzorgsprincipe. We weten dat nog nergens echt is vastgesteld dat er dringende zaken moeten gebeuren, maar bijvoorbeeld kinderleukemie en dergelijke meer zijn daar toch wel mee in verband te brengen. Ik denk dus dat het nodig is dat men dat decretaal gaat bepalen, ook met het oog op de toekomst, zodat we daar zeker van zijn, ook als er vergunningen worden verstrekt. We hebben het immers al ettelijke vergaderingen over vergunningen waarmee er problemen zijn, vergunningen die vroeger zijn toegekend. We moeten naar de toekomst kijken. We moeten er zeker van zijn dat we daar in de toekomst ook niet mee in moeilijkheden komen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Zoals ik zei, we zijn bezig met het uitwerken van een kader, op basis van allerlei adviezen, onderzoeken, internationale richtlijnen. Als dat werk af is, dan zullen we daarmee naar het parlement komen en dan zult u daarvan horen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Dank u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over regelgevende initiatieven in verband met drainage – 2776 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, nog steeds worden er in Vlaanderen nieuwe drainages aangelegd. De aanleg van nieuwe drainages is in landbouwzones vrijgesteld van een omgevingsvergunning, maar niet in ruimtelijk kwetsbare gebieden en overstromingsgebieden. Professor en grondwaterexpert Marijke Huysmans stelt dat uit het huidige grondwatermodel blijkt dat drainage 10 tot 30 procent van de grondwatervoeding afvoert. Zomaar stoppen met draineren, kan zomaar niet. Dat weet iedereen. Maar wat we wel kunnen doen, is op veel plaatsen af en toe een stop in de afloop steken, zodat het water niet continu het hele jaar door wegloopt. Met een aantal aanpassingen kan de boer de grondwaterstand zo ook fijner regelen. Voor de landbewerking en het zaaien trekt hij de stop eruit, maar als hij klaar is, kan de stop er weer in. De bodemkundige dienst van België stelde vast dat peilsturing in de Kempen en het Maasland meeropbrengsten van 100 tot 450 euro per hectare per jaar kan realiseren.

In een antwoord op een vraag om uitleg in maart vorig jaar gaf u aan dat u het vergunningenbeleid zou aanpassen, zodat het aanleggen van drainages vergunningsplichtig zou worden. Het is echter nog steeds wachten op concrete wetgevende initiatieven, vandaar mijn vragen.

Zal de aanleg van drainages vergunningsplichtig gemaakt worden? Welke voorbereidingen werden daar al voor genomen? Wanneer mogen we een concreet initiatief daaromtrent verwachten?

Er is een gebrek aan info over de aanwezigheid van drainages in Vlaanderen. Welke inspanningen werden gedaan om de drainages in Vlaanderen in kaart te brengen?

Bent u van plan een initiatief te nemen om een regelgevend kader op te maken dat enkel nog peilgestuurde drainages toelaat, waarbij er enkel voor een tijdelijke verlaging van de grondwatertafel gezorgd wordt en in andere periodes water wordt vastgehouden op de landbouwpercelen?

Bent u van plan een initiatief te nemen om een regelgevend kader op te maken dat de omvorming van de bestaande drainages naar peilgestuurde drainages verplicht?

Gaat u er tot slot mee akkoord om op termijn geen irrigatie meer toe te laten met extern gewonnen water – dat is oppervlaktewater of grondwater – op percelen waar onvoldoende inspanningen werden gedaan om het water vast te houden, zoals percelen met klassieke drainage?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Mevrouw Schauvliege, uw vragen rond drainages zijn zeker terecht. We moeten water langer vasthouden, zodat onze grondwaterreserves ook aangevuld kunnen worden. De voorbije jaren hadden we te kampen met droogte en met wateroverlast. Water moet dus tijd, maar ook ruimte krijgen in Vlaanderen. Het afvoeren van dat kostbare water is iets wat Vlaanderen zich niet langer kan veroorloven.

Daarom wordt, zoals afgesproken in de Blue Deal, momenteel de laatste hand gelegd aan een ambitieuze bijsturing van het grondwaterbeleid, via de zogenaamde

VLAREM-grondwatertrein (Vlaams Reglement betreffende de Milieuvergunning). Ik zal mijn voorstel tot aanpassing van de grondwaterrubrieken in VLAREM uiteraard eerst bespreken binnen de schoot van de regering. Ik wil op dit moment nog geen voorafname doen. U hoort er dus nog van.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Op alle vragen over de mogelijke richtingen waar we naartoe gaan, antwoordt u op dit moment dus niet, minister. Nochtans heb ik drie plenaire vergaderingen geleden een soortgelijke vraag gesteld over grondwaterwinningen. Dat gaat natuurlijk over eenzelfde wetgeving die moet worden aangepast. U verwees toen naar een aanpassing van de wetgeving en de VLAREM-trein, die bij de Raad van State zou liggen ter advisering. Ik heb daarnaar gezocht, maar ik heb dat niet gevonden. Ik begrijp daaruit dat die wetgeving nog niet af is en dus nog niet voor advies bij de Raad van State ligt.

Ik vroeg toen ook naar de mogelijke regelgeving die zou worden ontwikkeld naar aanleiding van het grondwaterarrest. Dat is een soortgelijk arrest als het stikstofarrest, waar we ook te kampen hebben met het probleem van eeuwigdurende vergunningen. Minister, er zijn heel veel regels die moeten worden aangepast. Er zijn op dit moment ook heel veel vergunningen die worden verleend. Aangezien een aantal wetgevingen moeten worden verstrengd, wat is uw mening over die eeuwigdurende vergunning? Vindt u, op een moment dat we voor cruciale beslissingen in de milieu-regelgeving staan, dat het nog mogelijk is om omgevingsvergunningen van onbepaalde duur te geven, voordat een aantal beslissingen zijn genomen, zoals bijvoorbeeld aanpassingen van de VLAREM-trein voor grondwaterwinningen?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, het is wel degelijk zo dat de peilgestuurde drainage een positief punt is. U hebt dat zelf ook al aangegeven in de Blue Deal. Maar in welke mate gaat u ook stimuleren? We kunnen wel een decreetgeving opleggen, maar u weet evengoed als ik dat als men iets opgelegd krijgt, daar weerstand tegen is. Als we dat duidelijk maken en verduidelijken, kan het toch niet anders dan dat ook landbouwers zelf ervan overtuigd zijn dat een peilsturing noodzakelijk kan zijn? In welke mate gaat u daarop inspelen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Mevrouw Schauvliege, u haalt twee VLAREM-treinen door elkaar. Eentje lag bij de Raad van State en moest aangemeld worden bij Europa. De administratie heeft de antwoorden ondertussen ontvangen. Dat ging over werfwater, dus dat het bemalingswater op werven niet zomaar meer kan wegvloeien, en debietmetingen.

Wat drainage betreft, zijn we de bijsturing op dit moment aan het afronden. Daar gaan we zeer binnenkort mee naar de interkabinettenwerkgroep en dan naar de regering.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, mijn vraag ging toen inderdaad niet over werfwater, maar over grondwaterwinningen. Maar goed, het is al goed dat er een VLAREM-trein op komst is om die drainages te regelen, want het is inderdaad een groot probleem dat moet worden opgelost. Als we er niet voor zorgen dat het water dat uit de lucht valt, hoe weinig of hoe veel dat ook is, het grondwater bereikt, kunnen we nog duizend inspanningen doen en middelen op tafel leggen, maar kunnen we nooit fundamentele wijzigingen teweegbrengen in het droogtedebat. En dat is nochtans nodig. Ik roep u dus op om daar snel werk van te maken, om die drainage een halt toe te roepen, over te schakelen naar peilgestuurde drainage en

geen irrigatie toe te laten op plekken waar er onvoldoende inspanningen worden gedaan om die drainage een halt toe te roepen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de tragere toename van de waterzuiveringsgraad in Vlaanderen – 2785 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Voorzitter, ik vind het spijtig dat ik daarnet geen antwoord op mijn vraag gekregen heb, maar dat komt misschien nog.

Volgens een recent persbericht kwam in april 2022 reeds 86 procent van het Vlaams huishoudelijk afvalwater voor zuivering in een openbare rioolwaterzuiveringsinstallatie terecht. Op het eerste gezicht is dit een mooi cijfer als men weet dat deze zuiveringsgraad in 1992 slechts 26 procent bedroeg, in 2000 nog altijd maar 45 procent en in 2010 niet meer dan 74 procent. In datzelfde persbericht waarschuwt Statistiek Vlaanderen echter dat de snelheid waarmee voormelde zuiveringsgraad in Vlaanderen stijgt, de voorbije jaren echter stelselmatig afneemt. Met de uitbreiding van het Vlaamse riolerings- en collecteringstelsel nemen de kosten voor exploitatie, onderhoud en vervanging immers steeds maar meer toe. Hierdoor dreigt het volgens Statistiek Vlaanderen – alle inspanning van de Vlaamse minister van Omgeving ten spijt – steeds moeilijker te worden om ook die laatste 14 procent van het huishoudelijk afvalwater, grotendeels afkomstig van kleinere en meer afgelegen woonkernen, voor zuivering aan te sluiten op een openbare waterzuiveringsinstallatie.

Minister, erkent u de door Statistiek Vlaanderen gesignaleerde problemen?

Welke maatregelen zult u uitvaardigen om deze problemen het hoofd te bieden en welke zuiveringsgraad wilt u voor het Vlaams huishoudelijk afvalwater nog minstens realiseren voor het einde van de huidige regeringslegislatuur?

Wat is uw huidige standpunt wat betreft de zuivering van huishoudelijk afvalwater dat afkomstig is van kleinere en meer afgelegen woonkernen? Zult u voor deze gebieden nog steeds blijven kiezen voor de aanleg van grootschalige en dure riolerings- en collecteringstelsels of kunnen uw bevoegde diensten op dit punt reeds kleinschalige maatwerkoplossingen aanbieden en zo ja, welke?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Pieters, de analyse van Statistiek Vlaanderen is natuurlijk niet onlogisch: naarmate de rioleringsgraad toeneemt, nemen de kosten voor exploitatie, onderhoud en vervanging toe. Dat is een feitelijk voorbeeld van de wet van de afremmende voorsprong.

Op veel plaatsen in Vlaanderen is de zuiveringsgraad nog onvoldoende voor een goede waterkwaliteit in onze beken en rivieren. Wij proberen samen met de sector te werken aan een ambitieuze versnelling. Een van de redenen voor de trage stijging van de zuiveringsgraad is de lange doorlooptijd van de rioleringsdossiers.

We hebben verschillende acties ondernomen. Nieuwe rioolsubsidies worden enkel nog verleend voor aanbestedingsklare projecten. Zo zorgen we ervoor dat de schop snel in de grond gaat. De doorlooptijd van de dossiers die we zo aanvatten werd ingekort naar gemiddeld elf maanden ten opzichte van zes jaar voordien. Sinds

2021 is er bovendien ook een beperking van de doorlooptijd voor projecten die op een oud rioolsubsidieprogramma staan. Projecten die na vijf jaar nog steeds niet gegund zijn, verliezen dan ook hun toegang tot die subsidie. En voor investeringen die in opdracht van het Vlaamse Gewest door Aquafin worden uitgevoerd, komen er nieuwe afspraken waardoor een halvering van de doorlooptijden mogelijk wordt. Het decreet hiervoor is ondertussen door de Vlaamse Regering goedgekeurd en ligt nu bij de Raad van State. De rioleringssector heeft via de Vlaamse Riolerings (VLARIO) een charter afgesloten waarbij die zich engageert om de doorlooptijd van zijn projecten te beperken.

Daarnaast zet ik ook in op decentrale zuivering, waar vandaag innovatieve proefprojecten worden uitgerold onder meer in het kader van Water-Land-Schap 2.0. Om dat structureel te verankeren wordt werk gemaakt van een toolbox om lokale besturen te helpen om kosten-batengewijs de correcte investeringskeuze te maken.

Vandaag kan men reeds een subsidie krijgen voor de bouw van kleinschalige waterzuiveringsinstallaties. Er moet steeds een kosten-batenanalyse gemaakt worden waaruit blijkt dat het gekozen systeem voor de betrokken locatie de beste keuze is. Om de evolutie naar een meer decentrale aanpak op een objectieve wijze te ondersteunen, heb ik zoals gezegd de opdracht gegeven om een toolbox te ontwerpen. Alle technieken voor inzameling en individuele sanering, zullen hier aan bod komen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): U hebt inderdaad gelijk, minister. Hoe meer de zuiveringsgraad toeneemt, hoe moeilijker het wordt omdat de zwaardere, de duurdere en de meer afgelegen projecten meestal op het einde komen.

U hebt het over die decentraliseringspunten. Voor de afgelegen woonkernen moet toch wel een extra inspanning gedaan worden om daar sneller iets aan te doen. Het kan niet zijn dat dit alleen maar iets is van vergunningen. Daar is snel een vergunning voor te vinden. U zegt dat eerst afgewogen moet worden wat het beste systeem is. Ik denk dat de intercommunales die daarmee bezig zijn, heel goed geplaatst zijn om daar snel werk van te maken en de mensen ervan te overtuigen om dat dan ook te doen.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Bedankt, collega, voor de vraagstelling. Ik denk dat het logisch is dat eens het laaghangend fruit geplukt is, het meer tijd, moeite en geld kost om de laatste vruchten – in dit geval de percentages – te veroveren.

Minister, u sprak van een toolbox die opgesteld zou worden om lokale besturen bij te staan. Ik vroeg mij af of al geweten is wat de timing zou zijn om deze te lanceren.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, namens mijn fractie vul ik aan dat ik denk dat het belangrijk is om toekomstgericht heel hard in te zetten op die IBA's (Individuele Behandeling voor Afvalwater). Ik merk toch wel dat op dat vlak in vele gemeenten nog heel wat werk aan de winkel is. Ik denk dat het heel belangrijk is om te kijken hoe dat in de toekomst geoptimaliseerd kan worden voor die woningen en gebouwen in buitengebied. Ik kijk uit naar welke maatregelen u daar beleidsmatig nog extra voor zult nemen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Wat die toolbox betreft, starten we deze zomer met de proefprojecten. Als ik me niet vergis, is het de bedoeling om dat eind dit jaar af te ronden. De IBA's zijn zeer belangrijk, maar er zijn ook nieuwe en betere technieken mogelijk. Die zitten ook in de toolbox, dus lokale besturen kunnen afwegen wat ze ermee doen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Het is inderdaad belangrijk dat die decentrale oplossing en die IBA's een grote verbetering krijgen. Maar ik heb het in mijn eigen gemeente ook al ervaren. Men was tien jaar geleden al over die IBA's bezig en er komt weinig schot in de zaak. Als u zegt dat ze inbegrepen zijn in de toolbox, dan gaan we het najaar afwachten om te kijken wat erin staat en of er een versnelling gerealiseerd kan worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de strengere normen voor persistente organische verontreinigende stoffen – 2859 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Minister, om de negatieve gevolgen van persistente organische verontreinigende stoffen, beter bekend als POP's, in afval en reststromen te verminderen, legde de Europese Commissie een wijziging van de POP-verordening voor aan het Europees Parlement. Het is een van de prioriteiten die werden aangekondigd in het plan rond circulaire economie.

Het afvalmanagement van de toekomst moet de emissie van POP's naar lucht, water en bodem minimaliseren. Daarvoor vraagt de Europese Commissie lagere normen voor persistente stoffen, die bepalen of afval gerecycleerd kan worden, vernietigd moet worden of onomkeerbaar getransformeerd moet worden. Het parlement scherpste de voorgestelde normen verder aan, onder andere op basis van wetenschappelijke inzichten en technische vooruitgang en op basis van afspraken die gemaakt zijn onder de Stockholmconventie. Het gaat onder andere over broomhoudende vlamvertragers en een aantal PFAS-verbindingen (poly- en perfluoralkylstoffen). Met die aangepaste tekst heeft de EU nu een mandaat om met de lidstaten over de nieuwe normen te onderhandelen.

Ik heb voor u een aantal vragen, minister. Hebt u kennisgenomen van de beslissing van het Europees Parlement? Hoe zult u de inzichten vanuit de Onderzoekscmissie PFAS-PFOS doorvertalen naar de onderhandelingen met de EU over dit plan? En welke stappen zult u in de komende maanden zetten om te pleiten voor een groepsaanpak van PFAS op Europees niveau?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega De Roo, we zijn inderdaad sinds 3 mei op de hoogte van het standpunt van het Europees Parlement. Ondertussen heeft er ook al een eerste verkennende trilogie plaatsgevonden op 10 mei, waar de voorstellen van het Europees Parlement overlopen werden.

De inzichten die werden opgedaan in de parlementaire onderzoekscmissie, focusten op de emissies van PFAS in de verschillende milieucompartimenten. De herziening van de POP-verordening heeft betrekking op afvalstoffen en betreft niet alleen de opname van de grenswaarden van perfluorooctaanzuur (PFOA), maar ook voor een reeks andere stoffen, los van PFAS.

De grenswaarde van verschillende POP-stoffen in het commissievoorstel werd bepaald op basis van technische en wetenschappelijke vooruitgang. Dat is belangrijk, want er moeten wel detectie- en sorteertechnieken bestaan of op redelijke termijn

beschikbaar zijn om de POP-stof aan die lage concentratie in het afval betrouwbaar te kunnen meten en te scheiden van afvalstoffen die die POP-stof niet bevatten. Het raadscompromis, dat dateert van maart dit jaar, was in die zin een evenwichtig compromis. Dat werd ook door Vlaanderen gesteund.

Het Europees Parlement heeft recent zijn amendementen voorgelegd. In een aantal gevallen stelt het parlement grenswaarden voor die een stuk lager zijn dan het compromisvoorstel van de raad. Op dit moment is nog niet voldoende duidelijk welke onderbouwde motivatie het parlement heeft bij die strengere voorstellen. Zodra die informatie beschikbaar is, zullen we die natuurlijk ook grondig bekijken.

De groepsaanpak werd door Vlaanderen gesteund toen hij voor het eerst op een Raad Leefmilieu werd aangekondigd. Toen werd ook reeds aangegeven dat in dat kader de essentiële gebruiken enkel nog toegelaten zouden mogen blijven tot wanneer er meer verantwoorde alternatieven voor beschikbaar zijn.

Er wordt momenteel gewerkt aan het betrokken restrictievoorstel onder REACH (Registration, Evaluation, Authorization and restriction of CHemicals), dat begin 2023 ook zal worden voorgelegd aan het European Chemicals Agency. Dat we achter dat initiatief blijven staan, zullen we ook duidelijk aangeven in onze feedback tijdens de daaropvolgende consultatieperiode die rond het voorstel zal worden georganiseerd, en ook later, wanneer er over het voorstel dient te worden beslist door de Europese lidstaten.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Dank u voor uw korte antwoord, minister. De reden waarom het Europees Parlement stemde, is dat we meer en meer voor een circulaire economie willen gaan. Als daar verontreinigde stoffen in zitten en we gaan die telkens opnieuw gebruiken, dan zit je natuurlijk met een systeem dat gedoemd is om te mislukken, door het feit dat je persistente of zelfs giftige stoffen gaat recirculeren.

Belangrijk in de komende onderhandeling is dat de regels niet chemische verbinding per chemische verbinding zullen worden bekeken, maar dat we effectief voor de groepsbenadering durven te gaan, op basis van die objectieve wetenschappelijke parameters. U hebt dat ook ondersteund in uw antwoord. Daarmee onlosmakelijk verbonden is natuurlijk het essentiële gebruik. U hebt er ook naar verwezen. Wat is dat essentiële gebruik nu? We hebben die discussie gehad binnen de Onderzoekscommissie PFAS-PFOS. We hebben die discussie in deze commissie ook al gehad over een aantal andere stoffen. Daarbij hebben we vanuit de commissie aanbevolen dat we via België zouden aansluiten bij een aantal landen die al bezig zijn met definities voor dat essentiële gebruik: Nederland, Duitsland, Denemarken, Noorwegen en Zweden. Hoever staan die gesprekken, minister? Hoever is er al vordering gemaakt in een betere afbakening van wat essentieel gebruik is?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Ik denk dat het inderdaad belangrijk is dat er op Europees niveau, en misschien zelfs op nog hoger niveau, gekeken wordt naar afstemming. Als er iets is wat de onderzoekscommissie ons geleerd heeft dan is het dat hiaten in de regelgeving te veel vrij spel geven, en dat we moeten zorgen dat we daarop een antwoord kunnen bieden.

Minister, Karl Vrancken zag onlangs zijn mandaat als PFAS-opdrachthouder verlengd worden tot het einde van 2022. Ik vroeg me af of hij een rol heeft bij het overleg op het Europese niveau dat eraan zit te komen, en wat de verdere taakstelling en uitdagingen voor hem zijn. Kunt u daarop een antwoord geven?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik wil me graag aansluiten bij deze vraagstelling. Wij hebben met de onderzoekscommissie een zestigtal aanbevelingen gedaan om nooit meer een PFOS/PFAS-schandaal te hebben.

Mijn vraag is heel concreet: hoe worden die aanbevelingen opgevolgd? Kunnen wij daarvan een rapportage ontvangen of op de een of andere manier mee opvolgen op welke wijze daarmee wordt omgegaan?

Ten tweede, het PFAS-actieplan is een levend document. Wanneer wordt er daarvan een nieuwe versie gelanceerd? Kunnen wij daar inzage in krijgen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega De Roo, ik ben het met u eens dat dit niet verbinding per verbinding bekeken moet worden. Vandaar ook het restrictievoorstel onder REACH, waarin dit breder zal worden bekeken. Rond 'essentieel gebruik' wordt uiteraard ook de aanbeveling van de onderzoekscommissie bekeken. De discussie over wat essentieel gebruik is, loopt momenteel nog. Het is de bedoeling dat daarover tegen de zomer duidelijkheid moet komen.

De taken van de opdrachthouder zijn inderdaad verlengd. Alles betreffende brandweerterreinen en het opvolgen en coördineren van de vragen van lokale besturen daaromtrent hebben we aan zijn taak toegevoegd. Ook de opmaak van een herziening van het PFAS-actieplan, waar collega Schauvliege naar verwees, zit daar mee in. Dat zal moeten dienen als leidraad voor een integrale aanpak van de PFAS-verontreiniging in Vlaanderen. Wat er ook bij hoort is het bewustmaken van de industrie van de substitutiemogelijkheden voor PFAS, en de begeleiding om tot een gedragen saneringsaanpak te komen. Daarnaast wordt onze kennis aangeboden op het Europese niveau, in het ambtelijk en politiek Europees overleg.

Mevrouw Schauvliege, het Departement Omgeving is volop aan het werk om in de loop van juni-juli de aanbevelingen in een plan te gieten. Dat plan zal ook regelmatig opgevolgd worden en uiteraard ter beschikking gesteld worden aan het parlement. De aanpassing van het PFAS-actieplan maakt daar natuurlijk ook deel van uit.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Bedankt voor uw bijkomende antwoord, minister. Ik hoor dat u vaart wilt maken door een definitie over het essentieel gebruik tegen de zomer rond te hebben. Ik hoop dat het ook mogelijk is om in die korte tijdspanne een aantal wetenschappers, mensen uit de industrie, uit de consumentensector en de toxicologie te kunnen raadplegen. Dan kan men komen tot een duidelijke definitie, zodat we niet constant alles moeten herzien. Zo wordt er ook duidelijkheid geboden aan hen die alternatieve producten zullen moeten gaan ontwikkelen omdat ze hier anders niet meer kunnen produceren.

Het is duidelijk dat het laatste woord nog niet is gezegd over de POP's, en dat zullen we ook verder opvolgen in deze commissie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de verhardingsgraad van Vlaanderen – 2905 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): De verhardingsgraad in Vlaanderen blijft toenemen. Volgens recente cijfers gepubliceerd door Statistiek Vlaanderen binnen de gemeentemonitor was in 2018 die verzegelingsgraad 15,4 procent van de totale oppervlakte van onze regio. Die afdekking bestaat dan vooral uit gebouwen, wegen en parkeerterreinen. In 2012 was die verharding nog 14,3 procent. Er is dus duidelijk een stijging. Vanwege de relatief kleine verschillen werd door het Departement Omgeving een aanvullende statistische analyse uitgevoerd. Die analyse wijst wel op een significante toename van de verharding in het Vlaamse Gewest, met telkens ongeveer 0,5 procentpunt tussen 2012 en 2015 en tussen 2015 en 2018.

Het probleem is bekend: door de afdichting van de bodem of het plaatsen van verhardingen die de bodem tot op zekere hoogte ondoordringbaar maken, kunnen de functies van de bodem niet of onvoldoende worden vervuld. De bodem is bijvoorbeeld niet in staat om water op te nemen. Deze verminderde infiltratiecapaciteit zorgt voor een versnelde afvoer van water, met mogelijk overstromingen op aanpalende percelen tot gevolg. Bovendien wordt de waterbalans verstoord en worden grondwatervoorraden ook niet aangevuld. Van de 300 gemeenten in het Vlaamse Gewest hebben 122 een verhardingsgraad boven het Vlaamse gemiddelde van 15 procent. Het verhardingspercentage is het hoogst in gemeenten in de Brusselse Rand en de Antwerpse rand en in Antwerpen en Gent. Gemeenten zoals Kuurne, Oostende – dat is weliswaar een stad – en Waregem vertonen een verhardingsgraad van meer dan 30 procent, maar ook meer randstedelijke en landelijke gemeenten, bijvoorbeeld in het noorden van Hasselt, zijn relatief sterk verhard.

Minister, we kennen de neveneffecten van verhardingen. In het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) werd de doelstelling opgenomen om over te gaan tot 20 procent meer ontharding, of 8000 hectare tegen 2050. Dat is 250 tot 300 hectare per jaar. De Vlaamse Regering startte al met enkele proefprojecten in het kader van de proeftuin ontharding. Verder gaf u in 2021 aan werk te zullen maken van een BRV inclusief beleidskaders waarin u operationele doelstellingen en acties met betrekking tot ontharding en vergroening zou opnemen. In opdracht van het Departement Omgeving werd een onderzoek uitgevoerd, dat tot een afwegingskader en een kanskaart leidde. Daaruit blijkt dat wegen die geen gebouwen ontsluiten, noch een bovenlokale ontsluitingswaarde hebben, een groot onthardingspotentieel inhouden. In de studie kon 19.665 kilometer aan overbodige wegverharding worden geïdentificeerd. Met bijvoorbeeld een breedte van 5 meter is dat een theoretisch onthardingspotentieel van 9833 hectare, meteen al de volledige doelstelling van het BRV.

In de studie is eveneens een kanskaart en een selectiemethodologie opgenomen waarmee de gemeenten aan de slag kunnen. Zowel de kanskaart als het afwegingskader vertrekt van dezelfde insteek, namelijk dat ontharden meer is dan een ruimtelijke ingreep. De kanskaart dient als aanjager van het onthardingsproces. De verschillende kaarten die in het kader van het onderzoek werden ontwikkeld, leggen het ruimtelijk potentieel van ontharding bloot. Ze zijn een tool om het latent potentieel van ontharding aan het licht te brengen. Het afwegingskader is een aanvullende gesprekstoel. In tegenstelling tot de kanskaart, die het gesprek probeert op te starten, staat het afwegingskader ervoor in om het gesprek doorheen de verschillende stappen van het onthardingsproces te begeleiden.

Een heel lange uitleg om te komen tot drie vragen. Minister, op welke structurele manier wilt u voorkomen dat er bij de volgende publicatie van cijfers, in 2025, niet weer een stijging van de verhardingsgraad in Vlaanderen op te tekenen valt? Op welke manier wilt u het grote onthardingspotentieel aanpakken dat verscholen ligt in overtollig wegennet? Hebt u hierover al overlegd met de lokale besturen? Op welke manier is het onderzoek dat heeft geresulteerd in een afwegingskader en een kanskaart waarmee gemeenten aan de slag kunnen gaan, al ingezet? Op welke manier werd dit bekendgemaakt bij de lokale besturen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Bedankt voor de vraag, collega. In de strategische visie van het BRV is inderdaad een doelstelling vooropgesteld, maar helaas zullen we dat wel samen moeten doen, met verschillende maatregelen. Zoals u weet, is een algemeen bouwverbod of een verbod tout court niet aan de orde, want we zullen altijd maatschappelijke behoeftes moeten invullen, zoals wonen, tewerkstelling, sport en ontspanning. Ik denk bijvoorbeeld ook aan de aanleg van fietspaden voor recreatief en functioneel gebruik.

Wat wel noodzakelijk is, is een 'mental shift', ook bij lokale besturen, om bijkomende verharding maximaal te vermijden, of om die te compenseren door gelijktijdig ook delen af te breken. Er zijn voldoende projecten bekend waar men een honderd procent bebouwd terrein afbreekt en opnieuw inricht, waarbij een groot deel wordt onthard in functie van groen en ruimte voor water.

Op 13 mei hebben we met de Vlaamse Regering tien nieuwe Blue Deal-dossiers goedgekeurd in het kader van de groenblauwe dooradering. Daar wordt de komende jaren een structurele ruimtelijke transformatie doorgevoerd voor groenblauwe dooradering, klimaatadaptatie, ontharding en waterinfiltratie. We zullen ook nog een tweede oproep van ongeveer 9 miljoen euro lanceren: naast groenblauwe dooradering ook groenblauwe parels. Naast die middelen heb ik eerder ook het groenblauwpeil gelanceerd, dat via een eenvoudige score weergeeft waar het voor groene en blauwe aspecten beter kan en hoe. In het najaar wordt dat ook uitgebreid naar het publieke domein.

Ik wil ook wijzen op de afspraak die is gemaakt in het Krokusakkoord om bijkomend ruimtebeslag en verharding een halt toe te roepen via een aanpassing van de regelgeving. Momenteel werk ik dan ook aan een voorstel om zonevreemde functiewijzigingen te koppelen aan kwaliteitseisen en voorwaarden, zoals de verplichte sloop van bijgebouwen en het verminderen van volume en verharding, om een vergunning te krijgen.

Op welke manier willen we het grote onthardingspotentieel dat er ligt, aanpakken? We hebben de proeftuin 'Re-move' gehad. De bedoeling van het project is om een methodiek te ontwikkelen waarmee lokale besturen het onthardingspotentieel van verouderde wegen kunnen bepalen. Daarnaast is er ook blauwgroenvlaanderen.be, waarop heel wat praktijkvoorbeelden als inspiratie dienen, net om op die vragen van de lokale besturen een antwoord te kunnen bieden. Daarnaast hebben we ook het Vlaams Actieprogramma Ecologische Ontsnippering (VAPEO). Ook daar zijn er een aantal gevallen van ontharding om ecologische ontsnippering te realiseren.

Het onderzoek werd toegelicht aan een ruime groep stakeholders, waaronder ook lokale besturen. Die toelichting is beschikbaar op YouTube. Het onderzoek zelf is te raadplegen op de website van het Departement Omgeving. Ook de resulterende kansenkaart is beschikbaar als Geopunt.

In de pilootprojecten BRV rond groenblauwe netwerken gaat het Departement Omgeving samen met de gemeenten beleidsmatig aan de slag. Naast een algemene toelichting over de studie, was er ook een specifieke werksessie waarin de gemeenten concreet aan de slag konden gaan met het afwegingskader en de kansenkaart. De ervaringen van die ambassadeursgemeenten zullen vervolgens ook gedeeld worden met andere gemeenten.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dank u wel, minister. Ik hoor opnieuw heel veel aankondigingen van initiatieven. Ik hoop dat dat resulteert in wetgeving.

Er wordt heel veel geïnvesteerd in goede ideeën, pilots, het overtuigen van lokale besturen om goede werkwijzen aan te vatten, maar hoe gaat Vlaanderen daar zelf mee om? Welke doelstellingen heeft Vlaanderen zelf voor zijn eigen gebouwenpatrimonium en wegenis op tafel gelegd? Zijn daar doelstellingen voor? Zou het geen goed idee zijn om die echt heel concreet te maken, zodat we niet alleen lokale besturen en andere partners stimuleren om te ontharden, maar door het zelf te doen en het goede voorbeeld te geven, anderen daartoe aanzetten? Welke doelstellingen legt Vlaanderen zichzelf op en hoe wordt dat gemeten?

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Bedankt voor de vraag, collega. Het terugdringen van verharding is zeer belangrijk. Men merkt natuurlijk dat er nog andere entiteiten zijn binnen de Vlaamse overheid die ook verharding toepassen en ook ontharding kunnen toepassen. Ik denk dan vooral aan het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV). Het Departement Omgeving zet hier al heel specifiek op in. Maar we zien bijvoorbeeld dat bij de aanleg van een fietspad, in plaats van aan twee zijden van de weg twee aparte fietspaden aan te leggen, dit op sommige plaatsen beter kan geïntegreerd worden tot één iets breder fietspad, waardoor men een hele strook kan ontharden. Het blijkt dan dat er regels zijn binnen andere agentschappen of departementen die deze ontharding verhinderen in functie van andere parameters die vooropstaan, zoals verkeersveiligheid.

Mijn bijkomende vraag, minister: op welke manier zoekt u contact met uw collega-ministers, om te gaan naar een beleid waar ontharding effectief over alle beleidsdomeinen heen kan worden uitgevoerd?

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, ik heb aansluitend nog een vraag.

Opvang, gebruik en infiltratie van hemelwater zijn sowieso van cruciaal belang. De droogte zorgt gelukkig ook wel voor een immense gedragsverandering. Daarop hopen we ook op het vlak van zwerfvuil, maar dat lukt nog niet zo helemaal. Maar in dit geval zien we toch dat mensen daar in versneld tempo mee bezig zijn: de aankoop van regenwatertonnen, groepsaankopen, enzovoort. Het thema leeft bij de mensen.

Ik denk dat het ook heel belangrijk is dat hiervoor naar de toekomst een goed stimuleringsbeleid gevoerd wordt ten voordele van de infiltratie van het regenwater. Ik zie inderdaad wel dat meerdere lokale besturen ondertussen op eigen houtje premies in het leven roepen om mensen lokaal te stimuleren om over te gaan tot ontharding van terrassen, opritten, voortuinen, et cetera. Dat zijn eigen initiatieven en dat is goed, maar ik denk dat er ook in Vlaanderen nog een extra tandje kan worden bijgestoken op het vlak van het stimuleringsbeleid. Ik heb uiteraard aandachtig geluisterd naar wat u daarnet gezegd hebt, en wat er nog op ons afkomt. Maar ik denk dus dat er, wat dat betreft, nog heel wat kan gebeuren. Ik kijk ook uit naar de infiltratiebonus die Vlaamse Rioleringen (VLARIO) suggereert. Wat gaat u daar eigenlijk verder mee doen, en wat is daarvoor de timing?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega De Roo, ik steun uw visie dat we extra verharding langs gewestwegen moeten verhinderen. Bij de aanleg van fietspaden zien we dat vandaag inderdaad soms wel gebeuren. Ik zal dat sowieso met collega Peeters nog eens opnemen, collega Schauvliege, maar je kunt natuurlijk niet overal gewestwegen gaan uitbreken. Bijna 23 procent van de verharding in Vlaanderen betreft wegen – 22,8 procent om precies te zijn – en dat heeft natuurlijk te maken met het feit dat we verspreid wonen. 12.000 kilometer van die wegen is dan nog gelegen in open ruimte. Dat is dus inderdaad een heel groot potentieel, maar alles uitbreken is ook niet wenselijk, want mensen moeten tot bij hun woningen geraken. We zullen daar dus op een verstandige manier mee moeten omgaan.

Wij hebben in Vlaanderen meer dan driehonderd vergunningverlenende overheden. Dat is heel wat. We zien dat er op het vlak van infiltratie- en hemelwaterplannen nog wat werk aan de winkel is. We hebben nu gezegd dat lokale besturen die geen hemelwaterplan opmaken of hebben in de toekomst geen beroep meer kunnen doen op subsidies in verband met water. We merken dat dit bij de lokale besturen wel de nodige aandacht wekt. Ik kan nog zeggen dat de subsidie voor de reconversie van en verlaten bedrijfsruimte gewijzigd is, waardoor je nu meer subsidie zult krijgen als je onthardt en vergroent. Die regelgeving hebben we ook structureel verankerd. Er is tot 30 procent meer subsidie als er ontharding en vergroening gebeuren. Ik denk dat het ook goed is voor de reconversie van die grote bedrijfsoppervlakten.

Wat de infiltratiebonus betreft, daarvoor hebben we recent een voorstel gekregen. Dat ligt op het kabinet en we zijn dat aan het bekijken. Voor mij moet dat dan inderdaad een bonus zijn, dat wil zeggen een beloning voor mensen, en dus niet een belasting of een heffing of iets dergelijks. Ik heb verschillende signalen gehoord, maar voor mij is het essentieel dat degenen die inspanningen leveren voor infiltratie daarvoor beloond worden. We zijn die voorstellen dus aan het bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Bedankt voor uw antwoord, minister. Ontharden is een grote opgave in Vlaanderen. In de eerste plaats moeten we natuurlijk zorgen dat er geen verharding komt, en dat we die kosten niet moeten maken. Maar ik denk dat we nu in een fase zitten dat we echt inspanningen moeten doen om de ontharding een echte boost te geven. Ik wil daarin toch nog eens de voorbeeldrol die Vlaanderen heeft, benadrukken. Ik heb al meerdere keren aan minister Peeters gevraagd welke doelstelling zij binnen haar bevoegdheid heeft op het vlak van ontharding, en het antwoord is: geen. Er zijn daar geen specifiek geformuleerde doelstellingen. Het lijkt mij toch wel zeer belangrijk dat ook de Vlaamse administratie en de Vlaamse overheid voor zichzelf een aantal doelstellingen definiëren, niet alleen op het vlak van wegen, ook op het vlak van gebouwen en alle vormen van verharding. Daar moet echt werk van worden gemaakt. De lokale besturen stimuleren en burgers stimuleren om uit te breken en te ontharden is één ding, en dat is superbelangrijk en zeker nodig. Maar als je de cijfers bekijkt dan zie je dat Vlaanderen ook zelf veel verhardt. Het kan dus een stimulans zijn om een soort regeling te treffen waarbij je zegt dat als Vlaanderen een stuk verhardt, het tegelijk ook een stuk uitbreekt, bij wijze van voorbeeld. Ik roep u dus op om daar echt werk van te maken, zodat we niet alleen de burgers en de lokale besturen stimuleren, maar dat ook de Vlaamse overheid zelf haar doelstellingen probeert te realiseren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Antwerpse goudraffinaderij Value Trading – 2937 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, eind vorig jaar, in de aanloop naar een nieuwe omgevingsvergunning voor de goudraffinaderij Value Trading, een klasse 1-bedrijf in hartje Antwerpen, stelde mijn collega Annouri u in deze commissie enkele vragen. U gaf toen aan dat het laatste woord over dit dossier nog niet was gesproken. Helaas moeten we u daarin gelijk geven. Buurtbewoners zijn heel bezorgd over hun gezondheid. Ze zien dat het aantal kankergevallen in hun omgeving stijgt. In De Standaard konden we lezen dat ook dokter Chris Verslype van UZ Leuven zich ernstige zorgen maakt: "Ik zie pancreaskankers, bloedkankers en

longkankers passeren waarvan ik niet kan uitsluiten dat die gelinkt zijn aan omgevingsfactoren”, zegt hij. Dat zijn soms zeldzame zaken, en dat allemaal uit dezelfde buurt. Recent was er opnieuw een overlijden door kanker te betreuren in de nabije omgeving van de raffinaderij. Daarom wordt er ook opnieuw actiegevoerd door de bezorgde omwonenden.

De provinciale deputatie verlengde de vergunning van het bedrijf voor drie jaar, maar daartegen werd in beroep gegaan. Daardoor komt volgens de pers het dossier op uw bureau terecht. Uw beslissing is nakend. Voor Groen is het duidelijk dat een klasse 1-bedrijf niet langer kan worden vergund in woongebied. De aard van de stoffen waarmee wordt gewerkt, namelijk zoutzuur, salpeterzuur, metalen, laat dat niet toe.

Minister, bent u zich bewust van de lokale gevoeligheid in dit dossier? Welke elementen neemt u in overweging bij uw beoordeling? Hoe luiden de adviezen van de diverse administraties: het agentschap Zorg en Gezondheid, het Departement Omgeving en de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Het is natuurlijk moeilijk om op concrete vergunningsdossiers in te gaan. Dat is ook niet de bedoeling van de commissie. Ik kan alleen meegeven dat ik op dit moment wacht op de adviezen en de bespreking in de Gewestelijke Omgevingsvergunningscommissie (GOVC). De uiterlijke beslissingsdatum is 3 september. Alle elementen in het dossier zullen uiteraard worden meegenomen: de informatie uit de aanvraag, de bezwaren, de adviezen. Tijdens de beroepsprocedure was het advies van de VMM voorwaardelijk gunstig, dat van het Departement Omgeving ongunstig en dat van het agentschap Zorg en Gezondheid gedeeltelijk voorwaardelijk gunstig voor een periode van maximaal drie jaar.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik heb nog enkele vragen. Wij hebben recent vernomen dat burens 's avonds en in het weekend gele rook zien komen uit de schoorstenen op het dak van de fabriek, niet op het moment dat de fabriek draait, maar wanneer het er zagezegd stil is. De buurtbewoners zijn er extreem bezorgd over dat er een soort damp wordt vrijgelaten op het moment dat er geen personeel aanwezig is. Kunt u laten onderzoeken wat die gele dampen zijn? Er wordt ook gesproken over zwart stof, over schilfertjes op de ramen. Wilt u ook dat laten onderzoeken? Het vermoeden is immers dat er daar elementen in de riool worden geloosd die eigenlijk niet door de beugel kunnen.

Dat zijn dus toch wel zeer bezorgde vragen van omwonenden. Zij zien allerhande stoffen passeren waarover zij zich extreem ongerust maken.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Ik wil mij graag even aansluiten bij deze vraagstelling, die er eigenlijk komt in opvolging van de vraag die we een aantal maanden geleden hebben gehad. Minister, het gaat mij hierbij niet enkel over de specifieke case. Er is duidelijk geworden dat de goudraffinaderij niet in het vizier ligt van de twaalf meetpunten van het meetnet zware metalen. Op dat moment was mijn vraag hoeveel sites in Vlaanderen waar zware metalen aanwezig zijn, waar ze worden gebruikt of geproduceerd en waar er eventuele lozingen of calamiteiten zouden kunnen voorkomen, niet gevat zijn door dat meetnet van twaalf meetpunten? Kunt u daarover ondertussen wat duidelijkheid geven? Is daar ook onderzoek naar gedaan? Wordt er een aanpassing van dat meetnet gepland, of hoe zullen die sites in de toekomst dan heel concreet verder worden opgevolgd?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhale Demir: Zoals ik eerder zei, zou ik het wel heel raar vinden als de commissie op individuele dossiers wil ingaan, zeker als ik daar nog geen beslissing in heb genomen. Dat lijkt me niet de bedoeling. Ik doe dat dus niet. Daarna mogen jullie daar wel vragen over stellen, maar op dit moment niet.

Collega Schauvliege, de toezichthouder is in eerste instantie de deputatie, zoals u weet.

Mevrouw Rombouts, u begrijpt dat ik de cijfers over die meetnetten niet een-twee-drie kan geven. Ik heb die niet bij me, dus excuseer me. Kan ik ze misschien schriftelijk bezorgen?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, wij brengen heel graag de bezorgdheden van de mensen in de straat mee naar dit parlement, en bij dezen hebben we dat in dit dossier ook gedaan. Ik begrijp dat het een moeilijke beslissing zal zijn, maar ik wil u oproepen om daar toch goed over na te denken en de gezondheid van de mensen in dezen voorop te stellen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhale Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over uitzonderingen op de passende beoordeling in het tijdelijke stikstofkader – 2942 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhale Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de passende beoordeling van een vergunningsaanvraag – 2947 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Klaas Slootmans aan Zuhale Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vraag van milieuorganisatie Natuurpunt om haar schaapsstal te regulariseren – 3025 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, in 2013 vroeg Natuurpunt een vergunning aan voor de bouw van een schaapsstal in een gemeente die we tegenwoordig niet bij naam mogen noemen, voor het landinrichtingsproject de Merode. Die stal ligt in landschappelijk waardevol agrarisch gebied en is omgeven door natuurgebied, zoals de Demervallei. In 2021 besliste de Raad voor Vergunningsbetwistingen dat er geen geldige vergunning was voor die schaapsstal. De stal was namelijk niet tijdig in gebruik genomen, waardoor de lopende vergunning kwam te vervallen.

De vereniging Natuurpunt heeft dan onlangs de procedure opgestart voor een nieuwe omgevingsvergunning om die bouw te regulariseren. Daarbij vraagt ze een uitzondering op het maken van een passende beoordeling. Dat is de reden voor mijn vraag en waarschijnlijk ook voor die van de collega's. Hun motivering vind ik interessant. Ze zeggen namelijk dat de realisatie van die stal kadert in de instandhoudingsdoelstellingen van een speciale beschermingszone. Daarom denken ze recht te hebben op een uitzondering.

U kent het kader op Vlaams niveau: na het stikstofarrest hebt u, in afwachting van een definitieve PAS-regeling (programmatische aanpak stikstof), een ministeriële

instructie uitgevaardigd. Daarin staat dat in afwachting van die definitieve PAS (DPAS) voor wat betreft de ammoniakdeposities veroorzaakt door veehouderijen en mestverwerkingsinstallaties, steeds een individuele beoordeling moet worden gemaakt, met desgevallend een passende beoordeling.

Ik wil u daarover enkele vragen stellen, minister.

Op welke manier verhoudt deze gebruikte motivering tot uitzondering van een passende beoordeling zich tot dat tijdelijke stikstofkader?

In welke mate is het daarbij belangrijk dat dit in landschappelijk waardevol agrarisch gebied ligt?

In welke mate zijn dit legitieme argumenten om een uitzondering op een passende beoordeling te verkrijgen? Het afwezig zijn van een commerciële component vind ik wel een interessant argument, omdat er natuurlijk ook landbouwers zijn die aan zelfrealisatie zouden kunnen of willen doen. Als het afwezig zijn van die commerciële component een relevant argument is, dan zitten we eigenlijk in de problemen met zelfrealisatie. Wat zijn uw beschouwingen hierbij?

Zijn andere argumenten, zoals de manier van begrazing of de manier van voederen, relevant? De conclusie is namelijk dat daardoor de stikstofimpact negatief is omdat er meer stikstof uit de stal wordt afgevoerd dan dat er via depositie verspreid wordt.

Kan er met de depositie die er zal zijn in de nabijgelegen zoekzone wel degelijk ook nog heide ontwikkeld worden?

Klopt het dat, zoals te lezen is op de website vilt.be, de online voortoets erop zou duiden dat die schaapsstal eigenlijk overeen zou komen met een rood bedrijf? Valt daar iets relevant over te zeggen?

Is het mogelijke verschil in behandeling tussen terreinbeherende verenigingen en landbouwbedrijven relevant? Is dat beleidsmatig relevant? Ik zie daar namelijk niet zoveel verschillen. Ik zou ook liever geen verschillende behandeling zien. Zijn daar redenen voor of is daar een motivatie voor?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Collega's, ook mijn vraag gaat over de passende beoordeling van vergunningsaanvragen. Ik denk dat de aanleiding tot onze vragen dezelfde was, namelijk met verbazing te moeten vaststellen dat de aanvraag voor een nieuwe schaapsstal in Averbode mogelijk een vrijstelling van een passende beoordeling zou verkrijgen, terwijl daar tegelijkertijd een bedrijf op de rode lijst staat dat zou moeten sluiten. Voor velen lijkt dat toch tegenstrijdig.

Ik verwijs hierbij naar artikel 36ter, §3, van het Natuurdecreet. Dat stelt het volgende: "Een vergunningsplichtige activiteit die, of een plan of programma dat, afzonderlijk of in combinatie met één of meerdere bestaande of voorgestelde activiteiten, plannen of programma's, een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan veroorzaken, zonder dat die vergunningsplichtige activiteit of dat plan of programma direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een gebied in de speciale beschermingszone in kwestie dient onderworpen te worden aan een passende beoordeling wat betreft de betekenisvolle effecten voor de speciale beschermingszone." Chapeau voor degenen die dit geschreven heeft.

Het lijkt erop dat er vergunningen worden aangevraagd waarbij men via dit artikel een vrijstelling wenst te bekomen voor de opmaak van een passende beoordeling,

met de motivering dat het onderwerp van de vergunning verband houdt met het beheer van natuur binnen een speciale beschermingszone. Ik stel me met andere woorden de volgende vraag. Is het hiermee niet mogelijk om een vergunning aan te vragen, zonder een passende beoordeling, hoewel er duidelijk negatieve effecten kunnen zijn op die speciale beschermingszone? Kan een beheersmaatregel lokaal een positief effect hebben op de natuur, maar kan eventueel op verder gelegen natuur, binnen diezelfde speciale beschermingszone een negatief effect optreden door bijvoorbeeld de depositie van stikstof?

Ik heb hierover enkele vragen, minister.

Kan bij een vergunningsaanvraag een vrijstelling verkregen worden om een passende beoordeling te moeten uitvoeren? Wat is hiervoor dan de juridische basis? Ik heb al naar één element verwezen, maar mogelijk zijn er nog andere juridische basissen om dat te doen. Kunt u een volledig overzicht geven?

Hoe wordt de afweging gemaakt of een passende beoordeling al dan niet nodig is? Gebeurt dit door een screening van alle mogelijke effecten binnen de hele speciale beschermingszone? Gebeurt deze afweging door het Agentschap voor Natuur en Bos, de vergunningverlenende overheid of door een andere instantie? Wie beslist uiteindelijk over het wel of niet mogen toepassen van die vrijstellingsmaatregel?

Zijn bovenstaande vrijstellingen van passende beoordeling nog steeds aangewezen volgens u, minister, hierbij denkend aan de stikstofproblematiek en de arresten die geveld zijn door de Raad voor Vergunningsbetwistingen en de Raad van State? Hoe onderbouwt u dit dan?

Hoeveel vergunningsplichtige activiteiten hebben op basis van dit artikel een vrijstelling verkregen voor de passende beoordeling bij het verlenen van een vergunning?

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Voorzitter, het is met enige bescheidenheid dat ik hier het woord neem, want zoals jullie weten, ben ik geen vast lid van deze commissie. Ik zal mezelf dan ook niet bombarderen tot stikstofexpert.

De collega's hebben de situatie al uitgebreid geschetst. Ik zal dus niet in herhaling vallen. Maar ik denk dat de cruciale vraag is of er in het kader van het stikstofakkoord en in het kader van dit dossier niet met twee maten en twee gewichten wordt gewerkt. Dat is wat ik opmaak uit de vraag van mevrouw Rombouts. Ik denk dat we dat uiteindelijk allemaal willen weten. Met andere woorden: wordt er bij een gelijk geval een ongelijke behandeling toegepast à la tête du client, naargelang de vergunningsaanvrager? Ik denk dat dat de cruciale vraag is waarop we hier vandaag een antwoord willen krijgen. Ik denk dat niemand pleit tegen de regulariseringsaanvraag van de stal in Averbode. Ik hoop dat de schapen daar nog ten eeuwigden dage zullen mogen grazen. Maar het is, om het in landbouwtermen te zeggen, natuurlijk wel 'eieren of jong'. Het is toch totaal onredelijk om aan landbouwers te zeggen dat ze 'er de blok op moeten leggen' omdat ze rood kleuren door hun stikstofdeposities en door hun ligging, terwijl een natuurvereniging, die eigenlijk volgens exact dezelfde modellen ook donkerrood kleurt, dat niet zou moeten doen. Ik denk dat iedereen aanvoelt dat hier de principes en de beginselen van gelijkheid worden overschreden.

Bijkomend – en dat is geen verwijt aan u – is het natuurlijk wel frappant dat diezelfde natuurorganisatie, Natuurpunt, die de regularisatieaanvraag indient, tegelijkertijd aankondigt dat ze bezwaar zal aantekenen tegen het stikstofakkoord omdat het – houd u vast – niet streng genoeg is, niet ver genoeg gaat. Enerzijds bepleit Natuurpunt dus een voorkeursbehandeling voor zichzelf, voor een individueel dossier, maar anderzijds eist ze dus een algemene verstrenging voor diegenen die die voorkeursbehandeling

niet krijgen. Dat is alvast hoe ik het interpreteer. Dat is geen nimby, om het in de woorden van uw voorzitter te zeggen. Dat is hypocrisie op steroïden.

Ik heb hierover twee vragen, minister.

Op welke basis wordt een beoordeling gemaakt of een passende beoordeling al dan niet noodzaak is? Met andere woorden: wat zijn die objectieve criteria om al dan niet over te gaan tot een passende beoordeling?

Volgt u de motivering van Natuurpunt dat zij in dezen een uitzondering moeten krijgen in het kader van de passende beoordeling en dat hun stal dus gereguleerd kan worden? Zo ja, op welke juridische context baseert u zich daarvoor?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, dank u wel. Wat de vragen betreft die rechtstreeks betrekking hebben op de vergunning zelf, die procedure loopt op dit moment. Dit zit bij de deputatie. Mogelijkerwijze komt dat bij mij, als er beroep wordt aangetekend. Om niks verkeerd te doen met het oog op het reguliere verloop van de procedure kan ik dus niet ingaan op concrete inhoudelijke vragen die daarover werden gesteld. Aangezien die vergunning niet bij mij ligt, maar bij de deputatie, zou dat wat raar zijn. Op alle andere vragen uiteraard wel. Dat is altijd de manier waarop ik werk als de procedure loopt, voor diegenen die misschien niet altijd aanwezig zijn in deze commissie.

Diverse collega's in deze commissie hebben de vraag gesteld of bij een vergunningsaanvraag een vrijstelling kan worden verkregen van het moeten uitvoeren van een passende beoordeling, en op welke juridische basis dan. Een vraagsteller vroeg een totaaloverzicht. Op grond van artikel 36ter, paragraaf 3, eerste lid, van het Natuurdecreet vallen alle vergunningsplichtige activiteiten die een betekenisvolle aantasting kunnen impliceren voor een speciale beschermingszone (SBZ) onder het toepassingsgebied van de habitattoets. Voor die activiteiten moet door de initiatiefnemer een passende beoordeling worden opgemaakt. Op dat principe voorziet de decreetgever in één uitzondering, namelijk voor vergunningsplichtige activiteiten die direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een SBZ. Die vergunningsplichtige activiteiten moeten in beginsel niet aan een passende beoordeling worden onderworpen. De toevoeging van die uitzondering op de verplichte passende beoordeling vermeld in artikel 36ter, paragraaf 3, eerste lid, van het Natuurdecreet, gebeurde bij decreet van 30 juni 2017. Deze toevoeging is gebaseerd op artikel 6.3 van de Habitatrictlijn, die de grondslag vormt voor artikel 36ter, paragraaf 3, eerste lid van het Natuurdecreet.

Hoe wordt de afweging gemaakt of een passende beoordeling al dan niet nodig is? Algemeen is het zo dat de initiatiefnemer van een vergunningsplichtige activiteit aan de hand van een screening nagaat of er een risico bestaat op een betekenisvolle aantasting van de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen die voor de betrokken SBZ zijn geformuleerd. Telkens uit de screening blijkt dat het plaatsvinden van schadelijke effecten niet met zekerheid kan worden uitgesloten, moet een passende beoordeling worden opgemaakt. Het komt dus in eerste instantie aan de initiatiefnemer toe om een screening uit te voeren en op basis daarvan te oordelen of een passende beoordeling al dan niet vereist is.

Specifiek betreffende de uitzonderingsgrond komt het erop neer dat een passende beoordeling niet nodig is indien ten eerste door de initiatiefnemer voldoende is aangetoond en aan de hand van de screening vaststaat dat de vergunningsplichtige activiteit nodig is voor het beheer met het oog op het behoud van de betrokken SBZ, en bijgevolg nodig is voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen. Daarmee wordt bedoeld op het behoud van het gebied in zijn functie als SBZ,

gericht op de instandhouding van de Europees te beschermen habitats en soorten waarvoor de SBZ is aangewezen.

Ten tweede moet het duidelijk zijn dat de vergunningsplichtige activiteit volledig verband houdt met en noodzakelijk is voor het beheer van het gebied in de betrokken SBZ en de instandhouding ervan. In voorkomend geval zal het deel van de vergunningsplichtige activiteit dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer, wel degelijk een passende beoordeling moeten ondergaan. De vergunningsplichtige activiteit mag geen significante gevolgen hebben voor de natuurlijke kenmerken van een andere SBZ.

Indien het om een vergunningsplichtige activiteit gaat met een mogelijke impact op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen van een SBZ, moet de vergunningverlenende overheid verplicht het advies inwinnen van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), waarin de passende beoordeling wordt nagekeken. De vergunningverlenende overheid moet vanzelfsprekend ook oordelen of een aanvraag al dan niet een significant effect op de instandhoudingsdoelstellingen veroorzaakt. Een project dat een dergelijk significant effect veroorzaakt, kan niet worden vergund.

Mevrouw Rombouts, dan is er uw vraag of de genoemde vrijstellingen van passende beoordeling nog steeds aangewezen zijn. Mijnheer Slootmans, u vroeg of er volgens mij een verschil mogelijk moet zijn bij het beoordelen van landbouwbedrijven en milieuorganisaties zoals Natuurpunt. Zoals daarnet aangegeven, volgt de vrijstellingsregeling uit de Habitatrictlijn. Met deze uitzonderingsgrond wilde men vermijden dat ook vergunningsplichtige activiteiten, plannen of programma's waarvan moet worden aangenomen dat ze zich richten op het behoud van een gebied als SBZ en de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, doordat ze specifiek met dat doel zijn opgemaakt, aan een passende beoordeling zouden moeten worden onderworpen. Het moet duidelijk zijn dat vergunningsplichtige activiteiten, plannen of programma's die slechts ten dele verband houden met het beheer van een gebied in de betrokken SBZ, ook slechts ten dele van de vrijstelling van de verplichting tot opmaak van een passende beoordeling kunnen genieten. In voorkomend geval zal het deel van de vergunningsplichtige activiteit, plan of programma dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer, wel degelijk een passende beoordeling moeten ondergaan.

Dan de cijfers. Ik denk dat de lokale besturen die gebruikmaken van deze vrijstelling bij het verlenen van een vergunning, misschien wel beschikken over die cijfers. Wij hebben ze op dit moment niet.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Als je met de bril van het natuurdecreet naar de motivatie kijkt, valt daar inderdaad iets voor te zeggen. Als je naar andere decreten kijkt, zoals het Mestdecreet, dan ben ik wat onbeslist, in alle eerlijkheid. En als je kijkt naar het nieuwe significantiekader, dat er evenwel nog niet is, dan denk ik dat je naar deze motivering van Natuurpunt wat moeilijker zou kunnen zitten. En dat zal ook de reden zijn dat ze nu snel gaan.

Het is mij alleen niet zo duidelijk of die uitzondering ook geldt voor landbouwers die dan ook aan dat natuurbeheer zouden doen. U zegt dat, als het een gemengde activiteit is, de activiteit die niet van natuurbeheer is natuurlijk wel is onderworpen aan een passende beoordeling. Dat lijkt mij vrij evident. Maar het komt er dus op neer dat als een landbouwer zegt dat zijn schaapsstal alleen dient voor de realisatie van dat natuurbeheer en dat de rest van zijn bedrijf elders is gelegen, dezelfde uitzondering zou kunnen worden ingeroepen. Misschien kunt u daar heel concreet ja of nee op antwoorden? Ik zie u ja knikken. Maar misschien kunt u dat voor het verslag nog even bevestigen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Er is veel gezegd en ik zal het goed moeten nalezen. Maar ik wil toch graag enkele bijkomende vragen stellen, minister.

Ten eerste, u geeft aan dat de activiteiten specifiek voor het beheer niet onder een passende beoordeling zouden vallen. U geeft ook aan dat het de initiatiefnemer is die moet aangeven wat wel en wat niet onder beheer valt. Is er daar enig toezicht op? Is het effectief de initiatiefnemer? Of wie houdt daar toezicht op? Wie beslist uiteindelijk dat die vrijstelling op die elementen van toepassing is? En omgekeerd, minister, hoorde ik u aangeven dat activiteiten of onderdelen van de vergunning eventueel niet zouden worden vrijgesteld van die passende beoordeling. Wie oordeelt daarover? Hoe wordt dat onderscheid concreet gemaakt?

Ik kom tot mijn tweede vraag. Begrijp ik uit uw antwoord ook goed dat, als ik het toepas op bijvoorbeeld de vergunning voor een dierenstal, het grazen effectief onder het beheer valt, maar het stallen van de dieren 's nachts niet? Is dat een correcte interpretatie van uw pleidooi? Geeft u aan dat het ene duidelijk is verboden aan het beheer en het andere niet? Maak ik dan een correcte opsplitsing of hoe moet ik het anders interpreteren? Kunt u dat duiden?

Ik kom tot mijn derde vraag. Hoe rijmt u dat er enerzijds voor een aantal activiteiten geen passende beoordeling nodig zou zijn, maar er omgekeerd ook nog een richtsnoer is dat u hebt uitgevaardigd? Hoe rijmt u beide met elkaar: de elementen die werden opgenomen in het richtsnoer versus het feit dat er soms geen passende beoordeling nodig zou zijn?

Ten vierde ga ik ervan uit dat er een gelijke behandeling is tussen eender wie die in dezen een aanvraag doet: Natuurpunt, een landbouwer of eventueel zelfs een particulier. Kunt u ook daarover meer duidelijkheid geven?

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Minister, u zegt dat u zich niet uitspreekt over een lopende procedure, maar dat zou u natuurlijk ook hebben kunnen gezegd over de lopende procedure en het openbaar onderzoek in Averbode in het kader van het Stikstofakkoord. Daar geldt dat argument echter blijkbaar niet, want toen had u geen enkele moeite om op Radio 1 te zeggen dat er tot nader order, ondanks het feit dat de procedure en het openbaar onderzoek nog lopende waren, geen rationele argumenten waren om de boerderij open te houden. Ik stel vast dat u wel zeer selectief bent in de principes die u hanteert.

Ik sluit mij voor een groot stuk aan bij mevrouw Rombouts: indien men deze stal regulariseert, zet men echt een van de pijlers van ons rechtssysteem op de helling, met name de gelijke behandeling, het gelijkheidsbeginsel dat stelt dat in gelijke gevallen een gelijke behandeling geldt. Wat voor de boer geldt, moet ook gelden voor de natuurverenigingen. Minister, welke garanties hebt u vandaag dat het gelijkheidsbeginsel in het kader van het ruimere Stikstofakkoord en in het kader van dit specifieke dossier overeind blijft en aldus de grondwettelijke toets zal doorstaan? Ik vraag mij af of men de juridische consequenties en de reikwijdte daarvan wel goed inschat.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Bedankt voor de verschillende bijkomende vragen. Mijnheer Slootmans, ik weet niet wat jullie oplossingen zijn, hoe jij met je collega's het grote, explosieve stikstofdossier zou oplossen. Want ik heb jullie in dat jaar nog nooit een oplossing horen vertellen. Verschillende collega's hier hadden altijd wel een oplossing, maar jullie hebben nog geen enkele oplossing naar voren gebracht.

Ik vind dat wel belangrijk, als parlementslid en als volksvertegenwoordiger die een dossier volgt, dat je ook zelf ideeën geeft.

Ik vind het ook niet correct. Ik houd niet van dingen die niet correct zijn. U zegt ook dat ik met Averbode een mening had, maar dat ging niet over een vergunning die ik moest verlenen. U beseft toch heel goed dat het in dit geval gaat over de deputatie. Het dossier ligt voor bij de deputatie. Nadien kan het eventueel in beroep bij mij komen. Dat is niet hetzelfde als een heel akkoord – of het nu gaat over stikstof of andere dossiers – dat in openbaar onderzoek gaat. Dat zijn twee verschillende dingen. Juist is juist. Maar dat is zo typisch aan jullie; jullie slagen er altijd in om dingen door elkaar te halen, om fake news te vertellen. Ik heb daarstraks ook uw collega Slagmulder horen vertellen dat iedereen vakantie verdient, maar eigen volk eerst. Mensen zoals ik zouden uitgesloten moeten worden in dat decreet, terwijl we heel goed weten dat dat juridisch zelfs niet kan. Dit is nu de tweede keer. Bon, het is hoe jullie aan politiek doen. Dat is niet mijn manier van aan politiek doen. Ik zou toch graag willen dat u de dingen juist stelt.

Wat de vraag van collega Coenegrachts en collega Rombouts over de landbouwers betreft: ook voor landbouwers geldt natuurlijk de uitzondering, als men voldoet aan dezelfde voorwaarden. Ik denk dat het logisch is dat daar geen onderscheid gemaakt wordt. Het natuurdecreet maakt ook geen onderscheid tussen wie de aanvrager is. Dat is, denk ik, ook heel duidelijk meegegeven in mijn antwoord. De vergunningsverlener is verantwoordelijk voor het oordeel over de aanvraag. ANB bekijkt in een advies of ze de argumentatie van de aanvrager ook volgen. Beweiding als dusdanig is ook niet vergunningsplichtig. In het richtsnoer staat dat er een individuele beoordeling dient te gebeuren. Die inschatting ligt ook bij ANB en de vergunningsverlener.

Wat het natuurdecreet betreft, mijnheer Slootmans, dat is ondertussen natuurlijk meer dan twintig jaar oud. Ongelijke situaties mogen ongelijk worden behandeld. De Habitatrichtlijn laat dit uitdrukkelijk toe en werd ook door de Raad van State getoetst. Maar als jullie in dit parlement nu allemaal ineens zeggen dat dat natuurdecreet van meer dan twintig jaar oud volledig herbekeken moet worden – ik heb dat niet van iedereen gehoord, behalve van u –, dan zou het goed zijn als u dat ook nog eens duidelijk wilt herhalen. Het dossier ligt bij de deputatie, dus we zullen zien wat daar uit de bus zal komen. Ik stel voor dat we daar nog niet op vooruitlopen. Ik heb alle vertrouwen in het verstand van de deputatie.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): 'Alle vertrouwen in de provincies.' Het is lang geleden dat we dat nog gezegd hebben. Het is zeker lang geleden, minister, dat u dat nog gezegd hebt, maar toch bedankt voor uw antwoord.

Ik ben vooral blij om te horen dat dat gelijk speelveld gegarandeerd is, dat we de commerciële en niet-commerciële activiteiten op gelijk niveau behandelen. Ik denk dat dat een belangrijk element is voor de verdere toekomst van de landbouw in Vlaanderen: dat we hen ook kunnen inschakelen in dat natuurbeheer, en dat zij daar eventueel op termijn zelfs businessmodellen rond kunnen creëren. Daarvoor is het gelijk speelveld met vzw's en niet-commerciële spelers absoluut belangrijk. Alle lof ook voor het initiatief van Natuurpunt, want ik ben een grote voorstander van schaapsstallen. Maar ik maak toch het punt – en dat vind ik belangrijk om te maken – dat het gelijk speelveld met de commerciële spelers gegarandeerd blijft.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Minister, dank u wel. Ik betreur het een stukje dat ik op een aantal vragen heel duidelijk geen antwoord gekregen heb. Misschien hebt u dat over het hoofd gezien. Als u de ruimte krijgt van de voorzitter, mag u me daar nog steeds op antwoorden. Mijn vraagstelling was heel duidelijk. Oké, het

gaat over zaken die gelinkt zijn aan beheer, maar hoever worden zaken gelinkt aan beheer? Als we spreken over begrazen, stelt u duidelijk dat dat niet vergunningsplichtig is. Met andere woorden: dat valt daarbuiten. Maar valt de stal waar de schapen in zitten daar wel onder? Of is dat ook voldoende gelinkt aan het beheer en kan daar met andere woorden een uitzondering gekregen worden voor de passende beoordeling? Ja of nee? Want dat is natuurlijk de vraag die iedereen zich stelt om te kijken op welke manier er een gelijke behandeling is, zeker om goed te verstaan wat de eventuele landbouwactiviteiten in de omgeving zijn. Kunt u bijkomend antwoorden hoe daarnaar gekeken wordt?

Mijn vraag was ook: hoe rijmt u dat dan met het richtsnoer dat vandaag van toepassing is? Omdat ik – ik wil hier verwijzen naar eerdere dossiers – begrepen heb dat het ANB de stal wel degelijk ziet als een onderdeel van het beheer en het heeft dat in het verleden altijd zo gezien. Ik zie u hier ook ja knikken. Ik hoop dat u dat op die manier bevestigt of is hier een andere interpretatie over?

Is er een gelijke behandeling tussen natuur, een terreinbeherende vereniging of eventuele andere aanvragers? U hebt heel duidelijk gesteld dat dat gelijke partners zijn, dat ze op een gelijke manier behandeld worden, maar ik heb moeten vaststellen dat voor een passende beoordeling die positief beoordeeld werd geen vergunning verleend werd omdat het richtsnoer van toepassing is dat stelt dat er geen enkele depositie bij kan komen, met andere woorden, dat er op geen enkele manier in de omgeving een nieuwe stal vergund kan worden. Dat was natuurlijk op dat moment een aanvraag van een landbouwer. Ik weet niet of dat ertoe doet. Hier wil ik toch graag klaarheid krijgen, want ik ga ervan uit dat administraties aanvragers adviseren of een richting aangeven over hoe ze een zaak moeten aanpassen. Ik was toch verbaasd over deze case.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Als de vergunningsaanvrager kan aantonen dat de stal noodzakelijk is voor het beheer, dan maakt de stal inderdaad deel uit van de aanvraag. In het richtsnoer staat dat daar een individuele beoordeling dient te gebeuren op basis van het natuurdecreet. Die inschatting ligt bij het ANB en de vergunningverlener.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Er is de individuele beoordeling, maar er staan nog zinnen in het richtsnoer waaruit ik moet vaststellen dat andere vergunningen geweigerd zijn. In het richtsnoer staat eveneens dat er geen bijkomende deposities mogen komen. Ik stel me in die zin toch de vraag hoe hier gelijke behandeling gegarandeerd wordt.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): U zegt dat er een verschil bestaat, afhankelijk van het niveau waar het lopend onderzoek zich op toespitst, of u al dan niet uitspraken kunt doen over een openbaar onderzoek. Die semantische discussie lijkt me totaal irrelevant. Ik heb de duiding ervan helemaal niet begrepen. Het is correct dat we de beslissing van de provincie Vlaams-Brabant inderdaad moeten afwachten om te weten welke richting dit uitgaat. Maar men moet, onzes inziens, goed beseffen dat indien men het licht op groen zet in het kader van de regularisatie van deze cel, men zich op een juridisch mijnenveld begeeft. Dan gaat inderdaad de doos van Pandora weer open en ontploft – en dat is misschien het positieve van de zaak – het hele stikstofkader en valt misschien de dominosteen waar alle landbouwers op aan het wachten zijn, omdat het uiteindelijk de implosie van dit hele stikstofakkoord zal inzetten. Laat het ons hopen in naam van de toekomst van de landbouw.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhel Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het bermbeheerbeleid in Vlaanderen – 2943 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, vorig jaar lanceerde het weekblad Knack samen met verschillende partners de campagne 'Maai Mei Niet', waarbij particulieren, gemeentebesturen en bedrijven werden aangespoord om hun tuinen, percelen of andere grasperken niet te maaien. Ook dit jaar werd er massaal niet gemaaid. Door gericht niet te maaien, krijgen bloemen en andere waardevolle planten de kans om te groeien, met als gevolg dat bestuivers zoals bijen en vlinders er voldoende voedsel vinden. Dat is heel belangrijk. Ook zorgt het ervoor dat water minder snel uit de bodem verdampt, wat de natuur weerbaarder maakt in periodes van aanhoudende droogte. En dat is nu natuurlijk wel van heel groot belang.

Naast de voor de hand liggende perken, zoals tuinen, stadsparken en weides, vraagt bioloog Dirk Draulans via een artikel in de Knack van 11 mei jongstleden nu ook aandacht voor de bermen. Wegbermen zijn lange stroken die een goed beleid vragen in de lokale gemeentebesturen. In Vlaanderen gaat het in totaal toch over een serieuze oppervlakte van 14.000 hectare aan bermen. De regelgeving rond het beheer van die bermen wordt geregeld met het Bermbesluit, dat al dateert van 1984. Daarvan kan worden afgeweken met bermbeheerplannen. U hebt al laten uitschijnen dat u het bermbeleid wilt bijsturen in het kader van het bestuiversplan. We hebben ook uw mooie artikel gezien met de prachtige foto's met de bijen. Ik kijk uit naar de reactie die u gaat geven op mijn vragen over dit thema.

Welke knelpunten identificeert u met betrekking tot het bermbeheerbeleid? We weten met zijn allen dat door de klimaatverandering veel planten anders bloeien dan in 1984, toen men de streefdatum van 15 juni heeft bepaald. Die datum is uiteraard relevant voor standaardwegbermen met weinig speciale soorten. Hoe kijkt u naar een eventuele aanpassing van die streefdatum, afhankelijk van de lokale omstandigheden en de noden per type vegetatie?

Gemeentebesturen krijgen ook geregeld klachten over het maaibeheer van de bermen. Iedereen die lokaal actief is, weet dat. Velen vinden dat het te laat gebeurt en begrijpen niet goed waarom, maar ik denk dat de actie sinds vorig jaar wel al wat meer duidelijkheid heeft gebracht wat dat betreft. Toch blijven er bij gemeentebesturen heel wat reacties binnenstromen, soms ook gerelateerd aan mobiliteitskwesties op kruispunten.

Welke acties plant u om het draagvlak bij zowel burgers als groendiensten nog te vergroten? Hoe zult u te werk gaan om een nog gericht bermbeheerbeleid te voeren? Kunt u aangeven welke gemeenten momenteel al een bermbeheerplan hebben? Hoe wilt u gemeentebesturen en groendiensten extra stimuleren tot de opmaak van een bermbeheerplan? Hoe kunnen ze de knelpunten in de toekomst beter aanpakken?

Professor conservatie-ecologie Van Meerbeek geeft aan dat de kwaliteit van het maaiwerk dikwijls niet zo optimaal is in Vlaanderen. In Nederland bestaat er een label om aannemers te evalueren op het vlak van de kwaliteit van het maaibeheer. Hoe staat u daartegenover? Denkt u dat zo'n label in Vlaanderen kan bijdragen tot een kwalitatiever maaibeleid?

Mijn laatste vraag gaat over het bestuiversplan. Door de aankondiging van dat plan is de vraag misschien een beetje gedateerd, maar ik kijk uit naar hoe u in de toekomst met het bestuiversplan de knelpunten in het maaibeheer extra wilt gaan aanpakken.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhul Demir: Bij controle op het effectieve beheer zijn de volgende vaststellingen de meest voorkomende: onaangepast beheer van ecologisch waardevolle bermen; onvoldoende expertise; inspoeling van nutriënten en pesticiden; ad-hocmaai-beheer naar aanleiding van klachten door omwonenden en burgers die de berm als een verlengde van hun eigen tuin beschouwen en zo gebruiken en op eigen initiatief maaien.

De Raad van State heeft er in zijn advies op het Bermbesluit tevens op gewezen dat het proportionaliteitsprincipe van toepassing is en dat de overheid bij het bermbeheer rekening moet houden met andere aanwezige elementen die relevant zijn in dit kader, zoals verkeersveiligheid.

De omzendbrief van 4 juni 1987 stelt duidelijk dat de datum van 15 juni een algemene richtdatum is. Er kan vroeger worden gemaaid indien hiervoor een afwijking kan worden verkregen. Later maaien kan ook, hiervoor is geen afwijking vereist. Het is belangrijk dat er een generieke richtdatum is waarop kan worden teruggevallen, maar elke lokale situatie is verschillend, zoals de bodem, de voedselrijkdom, de aanwezige soorten en het microklimaat. Ik heb aan het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) de opdracht gegeven om een bijstelling van de maaidata te onderzoeken.

Ten aanzien van burgers is communicatie en informatie erg belangrijk. Het Departement Omgeving werkt momenteel aan een 'citizen science'-project.

Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en Natuurinvest stellen met het oog op een ecologisch bermbeheer heel wat technisch materiaal onder de vorm van handleidingen beschikbaar voor groendiensten. Daarnaast handhaaft het ANB ook op het naleven van een Bermbesluit.

Ik zal u de lijst bezorgen van de gemeenten die een bermbeheerplan hebben. Op dit moment zijn dat 89 van de 300 gemeenten. Er is dus nog heel wat werk aan de winkel.

Een gemeentelijk bermbeheerplan is zeker en vast een meerwaarde omdat het rekening houdt met de lokale situatie en met de ecologie.

Het systeem uit Nederland dat u vermeldt heet Kleurkeur en is een vrijblijvende standaard voor ecologisch bermbeheer ontwikkeld door de Vlinderstichting en Stichting Groenkeur. Het werd operationeel vanaf 2019. Een van de uitgangspunten bij Kleurkeur is een nauwe samenwerking tussen de opdrachtgever en opdrachtnemer. Het is dus meer dan een label dat zich richt op de uitvoerders alleen. Het materiaal dat onder de merknaam 'kleurkeur' wordt verspreid, lijkt mij in elke geval wel toepasbaar in Vlaanderen.

Het opleidingscentrum Inverde van Natuurinvest bij het Agentschap voor Natuur en Bos voorziet opleidingen, zelfs op maat, voor beheerders van wegbermen. We investeerden ook in technische vademeca rond natuurtechnische milieubouw, harmonisch groenbeheer en dergelijke.

Het bestuiversplan is afgewerkt en wordt volgende week voorgesteld. Het luik rond bermbeheer heeft daarin een zeer aanwezig hoofdstuk.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Ik moet eerlijk zeggen dat het antwoord van de minister bevredigend is. Er is heel wat gebeurd wat dat betreft.

Collega Tobback, ik kijk uiteraard uit naar wat er precies in het bestuiversplan staat rond bermbeheer. Het lijkt me in ieder geval een goede zaak dat het INBO de

maidata verder zal onderzoeken en dat er eventueel bijsturingen zullen komen. Verder vind ik het leuk om aan te kondigen dat zondag 29 mei de 'Week van de bij' van start gaat. Het is goed dat er daar in dat kader extra aandacht aan wordt besteed. Ik heb geen extra vragen.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Collega, ik dank u voor de vraagstelling. Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik heb een aanvullende vraag bij een van de knelpunten die collega De Vroe heeft aangehaald. Dat gaat over klachten die vanuit burgers komen rond het bermbeheer. Ik stel vooral heel wat onwetendheid vast bij burgers rond bermbeheer. Een aantal burgers lossen dat op door zelf hun berm te beheren en die vooral heel kort te houden, wat in strijd is met de doelstellingen die worden vooropgesteld.

Maar anderzijds stel ik vast dat wanneer lokale besturen – u hebt 89 gemeenten genoemd met een bermbeheerplan – bewust kiezen voor het gedeeltelijk maaien van een berm, inwoners ook dat niet begrijpen, daar vragen over stellen of het andere deel dan maar zelf gaan maaien. Minister, hoe wilt u beter sensibiliseren over dat bermbeheer?

Als u het mij toestaat, zou ik graag nog een tweede bijkomende vraag stellen, met betrekking tot het vrijblijvende label. Zo'n label zorgt er natuurlijk voor dat je heel veel variatie kunt krijgen tussen gemeenten op het vlak van bermbeheer. Minister, mijn vraag aan u is dan ook: als we de meerwaarde van zo'n label inzien, zouden we dat dan niet beter opnemen in de regelgeving eerder dan een vrijblijvend label in het leven te roepen?

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Het is een beetje door collega De Roo geïnspireerd – en nu spreek ik even als lokaal beleidsverantwoordelijke. Die vragen komen inderdaad van burgers. 'Wat gebeurt hier?' En vooral: 'Wat gebeurt hier niet en waarom gebeurt dat niet?' We hebben daar zelf lering uit getrokken. Als gemeente namen we vorig jaar ook deel aan de actie Maai Mei Niet en we hebben dat dit jaar met plezier opnieuw gedaan. Maar we hebben er proactief over gecommuniceerd met een hele lijst toelichtingen: 'Beste bewoners, hier zullen wij maaien, hier zullen wij niet maaien, hier maaien wij creatief'. Zo moet een speelplein bereikbaar blijven en dan maaien we één gangpad, terwijl de rest een maand of langer rustig mag groeien en bloeien. Door die duidelijke communicatie krijgen wij – voorlopig, zou ik zeggen – van de inwoners veel minder vragen. Het is natuurlijk altijd welkom als de Vlaamse overheid dit soort communicatie mee zou ondersteunen en daar nog 'tips and tricks' voor heeft. Maar het is wel mogelijk om uw bewoners mee te nemen in die logica van hier wel en hier niet maaien, en daarbij ook rekening te houden met verschillende overwegingen en bekommernissen van uw burgers. Collega De Roo, een stukje antwoord vanuit een landelijke gemeente, over hoe wij dat dit jaar hebben aangepakt.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega De Roo, sensibilisering rond duurzaam bermbeheer is heel belangrijk. Dat gebeurt natuurlijk door lokale besturen, maar we hebben daarover in het bestuiversplan ook een actiepoint opgenomen. Het labelen van aannemers die maaien, wil ik zeker bekijken, al moeten daarover natuurlijk duidelijke criteria worden afgesproken. Ik zal ook met mijn collega Peeters bekijken wat wenselijk is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over thuis-slachtingen
– 2944 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Tijdens de commissie Leefmilieu van 10 mei 2022 ontstond er enige verwarring inzake de regelgeving rond thuis-slachtingen. Over thuis-slachtingen is heel wat informatie terug te vinden, onder andere op vlaanderen.be. Ik zou graag een aantal zaken uitgeklaard zien.

Op de website vlaanderen.be staat en ik citeer: "Varkens, schapen, geiten, konijnen, pluimvee en gekweekt wild mogen buiten het slachthuis geslacht worden voor particulier huishoudelijk verbruik, op voorwaarde dat de dieren van tevoren worden bedwelmd en geslacht door een bekwaam persoon.

Voor de slachting van varkens, schapen, geiten en tweehoevig gekweekt wild moet de eigenaar: zich vooraf eenmalig laten registreren bij de gemeente; persoonlijk aangifte doen bij de ambtenaar die de gemeente daarvoor heeft aangesteld. Dat moet ten minste twee werkdagen voor iedere slachting gebeuren.

Bij het thuis-slachten moeten uiteraard ook de regels omtrent het dierenwelzijn gerespecteerd worden en moeten de dieren voor de slacht bedwelmd worden. Het vlees van een dier dat thuis geslacht werd, mag enkel geconsumeerd worden door de houder en zijn gezin en mag niet gecommmercialiseerd worden."

De voorwaarden voor thuis-slachtingen zijn opgenomen in een koninklijk besluit (KB) betreffende de handel in slachtvlees en houdende reglementering van de keuring der hier te lande geslachte dieren van 9 maart 1953, wat heel expliciet betrekking heeft op particuliere slachtingen buiten het slachthuis.

Ook de Europese verordening nummer 1099/2009 inzake de bescherming van dieren bij het doden bevat afzonderlijke regels voor het slachten van dieren buiten het slachthuis voor particulier huishoudelijk verbruik, ook voor andere dieren dan pluimvee, konijnen en hazen. Deze verordening bevat ook een definitie van het begrip slachthuis. Ik citeer: "elke voor het slachten van landdieren gebruikte inrichting die onder Verordening (EG) nr. 853/2004 valt." Bij arrest van nummer 241.785 van 14 juni 2018 oordeelde de Raad van State over de interpretatie van het begrip slachthuis in de Europese Verordening nummer 853/2004 dat het gebruik van het woord 'inrichting' wijst op de vereiste van een zeker duurzaam karakter, wat dus niet het geval is bij een thuis-slachting voor particulier gebruik.

Zowel de federale als de Europese regelgeving maken dus een duidelijk onderscheid tussen het slachten van dieren in een slachthuis en het slachten van dieren erbuiten.

Minister, tijdens de genoemde commissie deed u enigszins uitschijnen dat het slachten buiten het slachthuis toch onder de VLAREM-regelgeving (Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning) valt. Dit zou dan vallen onder de rubriek 45.1 van VLAREM: de exploitatie van slachthuizen.

Op de websites van diverse gemeenten is ook informatie terug te vinden over het thuis-slachten en de voorwaarden waaraan dit moet voldoen. Ook op de website van het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV) is hierover informatie terug te vinden waarin wordt gesteld dat thuis-slachtingen toegelaten zijn mits bepaalde voorwaarden worden gerespecteerd. Deze websites maken geen melding van de noodzaak van het hebben van een omgevingsvergunning.

Minister, het lijkt nu dat er een andere interpretatie gegeven wordt aan de regelgeving dan de interpretatie zoals die tot op vandaag werd gehanteerd. Om deze verwarring op te helderen, heb ik een aantal vragen.

Is er een definitie 'slachthuis' opgenomen in de Vlaamse milieuregelgeving?

Is er inderdaad een verandering in interpretatie van de regelgeving?

Zo ja, sinds wanneer wordt deze interpretatie toegepast? Houdt deze interpretatie in dat het thuislachten van onder meer varkens, schapen of geiten onder geen enkel beding toegelaten is zonder omgevingsvergunning? En hoeveel vaststellingen met betrekking tot thuislachten zijn er in dat geval tijdens de afgelopen drie jaar gebeurd?

Als dat de interpretatie zou zijn, hoe valt die te rijmen met het genoemde KB en de Europese regelgeving?

Indien er dus een andere interpretatie gegeven wordt dan in het verleden steeds is toegepast, zult u initiatieven nemen naar de lokale besturen en naar de federale overheid die op hun websites informatie ter beschikking stellen over thuislachten? Zult u initiatieven nemen om de informatie hieromtrent op de website van de Vlaamse overheid dan ook aan te passen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Het slachten van vee zit onder rubriek 45.1 van bijlage I van VLAREM, 'de exploitatie van slachthuizen'. Er bestaat geen definitie van een slachthuis in de VLAREM-regelgeving. De hier aangeduide inrichtingen vallen dus in principe onder de vergunningsplicht. In VLAREM wordt geen onderscheid gemaakt tussen landbouwbedrijven en particulieren. Voor het slachten van grootvee, zoals runderen en varkens, wordt in rubriek 45.1 geen ondergrens bepaald. Hierdoor geldt niet alleen de vergunningsplicht vanaf één geslacht dier, maar gelden ook alle toepasselijke milieuvoorwaarden voor het slachten van dieren. Voor pluimvee en konijnen werd er wel een ondergrens bepaald, namelijk honderd dieren per dag, waarvoor geen vergunningsplicht, noch meldingsplicht geldt. De indelingslijst bevat wel een uitzondering voor 'rituele slachtingen in het kader van godsdienstbeleving', waarvoor enkel een meldingsplicht geldt.

De afdeling Handhaving deelt mij mee dat de milieuregelgeving VLAREM met betrekking tot het slachten van dieren tot hiertoe steeds op dezelfde wijze werd geïnterpreteerd. De milieu-inspectie opereert autonoom bij de handhaving van de Vlaamse milieuwetgeving. De afdeling Handhaving beschikt niet over cijfers omtrent de overtreding van de vergunningsplicht opgelegd door rubriek 45.1. Zoals u weet, behoort de controle hiervan – want het zijn klasse 2-bedrijven – aan de lokale besturen.

De regelgeving waarnaar u verwijst in uw vierde vraag heeft betrekking op de federale bevoegdheid inzake de veiligheid van de voedselketen. Volgens de afdeling Handhaving is er geen strijdigheid tussen de VLAREM-regelgeving en de federale/Europese wetgeving inzake voedselveiligheid. Beide regels moeten cumulatief worden toegepast. De VLAREM-regelgeving is uitgevoerd op basis van de bevoegdheid inzake leefmilieu, met als doel de bescherming van het leefmilieu ingevolge hinderlijke exploitaties. De federale bevoegdheid inzake de veiligheid van de voedselketen heeft vanzelfsprekend een andere doelstelling.

Overigens bepaalt Verordening nr. 1099/2009 dat de lidstaten nationale voorschriften kunnen aannemen die strekken tot uitgebreidere bescherming van dieren bij het doden dan deze van deze verordening.

De informatie op de website van de Vlaamse overheid is aangevuld met een clausule die aangeeft dat niet alleen rekening moet worden gehouden met de regelgeving inzake dierenwelzijn, maar dat ook een andere regelgeving van toepassing is. Op basis van de milieuregelgeving kan immers ook een vergunningsplicht gelden.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Bedankt, minister, voor uw antwoord, maar ik denk dat deze twee cruciale vragen niet beantwoord zijn. U stelt dat er geen aparte definitie rond slachthuizen is opgenomen in Vlaamse regelgeving. Ik heb daarnet heel duidelijk verwezen naar het onderscheid dat zowel de Europese als federale regelgeving maakt tussen enerzijds thuislactingen en anderzijds lactingen in slachthuizen. VLAREM spreekt zich heel expliciet en duidelijk uit over waaraan men moet voldoen in het kader van slachthuizen. Bent u het dan met mij eens, minister, dat VLAREM niet van toepassing is op thuislactingen? Dat is de eerste vraag. Indien u het daar niet mee eens bent, is mijn vraag of u dan initiatieven neemt om alle informatie op de betreffende websites, eveneens die van de Vlaamse overheid, aan te passen. Want zo wordt het ook wel weergegeven op de Vlaamse communicatiekanalen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Rombouts, u geeft daar een andere interpretatie aan dan die van de afdeling Handhaving. Ik volg de interpretatie van de afdeling Handhaving. Misschien is die voor sommigen inderdaad wel streng: vanaf het slachten van een varken op een boerderij zou je inderdaad een vergunning klasse 2 nodig hebben. Ik vind het geen goed idee om dat aan te passen of af te zwakken. Dat is ook niet aan de orde. U verwijst ook naar de federale wetgeving, naar koninklijke besluiten die een andere doelstelling voor ogen hebben dan de Vlaamse wetgeving. De Vlaamse wetgeving heeft heel duidelijk leefmilieu als doelstelling. De federale wetgeving heeft vooral voedselveiligheid als doelstelling.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Minister, ik betreur het een beetje dat u opnieuw niet volledig antwoordt. U stelt dat er een andere interpretatie wordt gegeven en dat de regelgeving andere doelstellingen heeft. Dat doet uiteraard geen afbreuk aan de vraag welke wetgeving op welke soort inrichtingen of op welke soort activiteiten van toepassing is. De VLAREM-regelgeving is heel duidelijk van toepassing op slachthuizen. Ik vraag geen afzwakking, ik vraag een correcte toepassing en interpretatie. Er is geen andere definitie opgenomen. De enige definities waarop we ons kunnen beroepen en waarop de administraties zich in het verleden ook hebben beroepen, zijn de bestaande definities, zowel Europese als federale definities van slachthuizen, waarbij er duidelijk een onderscheid is tussen slachten in slachthuizen en thuislactingen.

Als u vasthoudt aan de interpretatie van de administratie vind ik het ook bijzonder raar dat de eigen Vlaamse administratie een andere communicatie weergeeft op de website en op de informatiekkanalen. Als dát de interpretatie wordt, zie ik ook wel grotere problemen, aangezien er dan eigenlijk wordt gesteld dat er inderdaad geen thuislactingen meer kunnen zonder omgevingsvergunning. Dat is een grote stap en een wijziging in de regelgeving en interpretatie. Maar als dat effectief uw interpretatie is, lijkt het me ook cruciaal dat die informatie op de informatiekkanalen wordt aangepast. Minister, in dezen lijkt mij zelfs overleg met uw collega's gewenst.

Het debat is hiermee dus niet afgerond. We krijgen te maken met een sterke wijziging, puur op basis van interpretatie. Volgens mij is dat een problematische situatie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.